ЕРНИ СИЛАСАНГ—ЕР СЕНИ СИЙЛАЙДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 60 (2093). | 23 март, жума 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Илғор тажрибани ва фан ютуқларини жорий қилиш, техникадан яхши фойдаланиш шунчаки ихтиёрий бир иш эмас, балки хўжаликка раҳбарликнинг зарур шартидир. Ишни шундай ташкил қилиш керакки, илғор совхоз ишчиларининг ва колхозчиларнинг, энг яхши механизаторларнинг муваффақиятлари бутун коллективга ёйилсин, илғор хўжаликларнинг коллективлари эришган марраларга эса ўртача ва қолоқ колхоз ва совхозлар ҳам эриша олсин. Шундай қилиш керакки, машъаллар тобора кўпаяверсин, улар барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун тобора ёрқин нур сочиб турсин! Илғор тажрибани пропаганда қилиш мунтазам, ҳар томонлама бўлиши ва ҳамма воситалар билан олиб борилиши лозим.

(КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатидан).

ҚИШЛОҚ КОММУНИСТЛАРИ ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Қишлоқ коммунистлари! Партия сизларнинг олдингизга яна бир улуғвор ва шарафли вазифа — қишлоқ хўжалигига раҳбарликни тезда тубдан яхшилаш ва шу йўл билан хўжаликнинг бу соҳасини КПСС Программасида белгиланган даражадаги суръатлар билан, балки ундан ҳам тез ривожланишига эришиш вазифасини қўйди. Зотан бу фақат сизларнинг ишингиз бўлмай бутун партиянинг, бутун совет халқининг ишидир. Бироқ бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши кўпроқ қишлоқ коммунистларига, хусусан областимиз коммунистлари, сизларга ҳам боғлиқ.

«Беистисно ҳар бир кишининг манфаатлари қишлоқ хўжалиги билан боғлиқдир, — деди ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қилган докладида. **— Халқ фаровонлиги кўп жиҳатдан қишлоқ хўжалиги тараққиётининг даражаси билан белгиланади».**

Партия Марказий Комитетининг март Пленуми мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг ҳозирги ҳолатини, унга раҳбарлик даражасини ленинча донолик, ленинча принципиаллик билан тахлил этди ва ленинча мардлик билан бор камчиликларни очиб ташлади. Пленумда қишлоқ кадрларини жой-жойига қўйиш ва уларни тарбиялаш, уларнинг ташкилотчилик қобилияти ва раҳбарлик малакасини ошираборолиш, ҳар бир колхоз ва совхозда ер ва техникадан, ишчи кучларидан самарали фойдаланилишини таъминлаш, илғорлар тажрибасини ҳамма хўжаликларга ёйиш—қишлоқ партия ташкилотларининг энг асосий вазифаси, деб таъкидланди. Қишлоқ коммунистлари, сизларнинг масъулиятингиз, зиммангиздаги вазифалар яна ҳам ошди. Ахир Пленум олға сурган янги вазифаларни, умуман Пленум материалларини ҳар бир колхозчи ва совхоз ишчисига тушунтиришда, бу вазифаларни изчиллик билан муваффақиятли амалга оширилиши учун курашни чинакамига кучайтириб юборишда сизлар пойтахт область коммунистлари деган обрўга хос ғайрат-ташаббускорлик билан ишлашингиз, авангардлик кўрсатишингиз керак-да!

Янгиер районидаги 1-«Боёвут» совхози, Комсомол районидаги «Красний Восток» колхози, Янгийўл районидаги Хрушчев номли, «Ленинизм», Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозлари ва бошқа кўпгина хўжаликлар коммунистлари Пленум материалларини уюшқоқлик билан чуқур ўрганиш, меҳнаткашларга пухта тушунтириш соҳасида ҳам, баҳори экиш кампаниясини янги талаблар асосида ўтказиш учун курашни уюштириш соҳасида ҳам ибратли иш қилмоқдалар. Бу хўжаликларда идора аппаратидаги ортиқча штатлар тугатилиб, коммунистлар бевосита ишлабчиқаришда, моддий бойликлар яратилаётган участкаларда ишламоқдалар.

— Ўтган йили ўрта ҳисобда 25 центнердан пахта олдик, — дейди Комсомол районидаги «Красний Восток» колхозининг раиси, коммунист А. Носиров. — Бу, имкониятимиздан кам. Ер шароити қарийб бир хил бўлса ҳам ўртоқ Н. Эркабоев бошлиқ бригада 122 гектар майдондан 37 центнердан ҳосил кўтаргани ҳолда уч бригада ҳосилдорликни ақалли 25 центнерга ҳам етказолмади. Бу йил биз ана шу қолоқ бригадаларни шатакка олиб, юқори ҳосилли қилишга астойдил киришдик. Пленум қарорларига жавобан умуман колхоз бўйича ҳосилдорликни 5 центнер кўтармоқчимиз.

Мана бу — умумий юксалиш тўғрисида ўйлаётган, Пленум қарорларини амалга оширишга астойдил киришган, ўз ишига танқидий кўз билан қарайдиган коммунист раҳбарнинг сўзи. Бундай коммунистлар областимизда оз эмас.

Аммо очиқ эътироф этиш керакки, КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларининг моҳиятини ҳали тўла тушуниб олмаган коммунистлар қишлоқларимизда оз бўлса ҳам топилади. КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш юзасидан областимизда бўлиб ўтаётган зонал кенгашлар бу соҳада йўл қўйилаётган камчиликларни рўй-рост очиб ташламоқда. Ўрта Чирчиқ, Мирзачўл ва Янгийўл группа районларида бўлиб ўтган ана шундай кенгашларда кўрсатиб ўтилганидек Гулистон, Пискент, Оққўрғон, Бўка, Чиноз районларидаги айрим колхоз ва совхозларда Пленум материаллари асосида етарли иш олиб борилмаётир. Пленум томонидан қораланган ўт-далали система кайфиятидаги айрим кишилар пахта, маккажўхори, дуккакли экинларнинг аҳамиятига ҳалигача тушуниб етмаётирлар.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми олға сурган янги вазифаларни ҳар бир колхозчи ва ишчига пухта тушунтирмасдан туриб, областимиз бўйича қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирларни, олинган социалистик мажбуриятларни бажариш мумкин эмас. Буни ҳар бир колхоз ва совхоз партия ташкилоти яхши билиши керак.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ҳамма звено ва участкасини ишбилармон, ҳалол, садоқатли кадрлар билан мустаҳкамлаш, улар ишини мунтазам кузатиб бориш, зарур бўлса ёрдам бериш, рухлантириш, рағбатлантириш — район партия ташкилотларининг биринчи даражали вазифасидир. Негаки ишнинг муваффақияти асосан кадрларга — колхоз раислари, совхоз директорлари ва бошланғич партия ташкилотининг секретарларига, агрономлар ва зоотехникларга, бригадирлар ва колонна механикларига боғлиқ.

Ҳамма турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш учун курашнинг олдинги сафида бўлиш, шахсий намуна кўрсатиб, бошқаларни ўз кетидан эргаштириш — қишлоқда ишлаётган коммунистларимизнинг шарафли бурчидир.

КОСМИК ФАЗОДАН ТИНЧ ФОЙДАЛАНИШ УЧУН

МОСКВА, 21 март. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 20 мартда АҚШ президенти Ж. Кеннедига мактуб билан мурожаат қилди. Совет ҳукуматининг бошлиғи, СССР ва АҚШ космосни ўзлаштирмоқ учун ўзларининг куч ва ғайратларини бирлаштирсинлар, деб 21 февральда Совет ҳукуматининг бошлиғи томонидан АҚШ президентига юборилган мурожаатда қилинган таклифни АҚШ ҳукумати зарур равишда тушуниб кутиб олганлигидан ўзининг мамнун бўлганлигини билдирди.

Бутун инсоният манфаатларини кўзлаб космосни ўзлаштириш ишлари, дейилади Н. С. Хрушчевнинг мактубида, анча кўп харажатлар талаб қиладиган бу жуда муҳим ишга нечоғлик кўп мамлакат ўз ҳиссасини қўшса, шунчалик тез боради. Бу гапнинг маъноси шуки, бу соҳадаги халқаро ҳамкорликда қатнашмоқ учун ҳамма давлатларга кенг имкониятлар очиб берилиши лозим. Совет Иттифоқи халқлар ўртасида дўстликни ривожлантириш ва мустаҳкамлашдан иборат бўлган ўз сиёсатига содиқ бўлиб, худди ана шундай халқаро ҳамкорликни муттасил талаб қилиб келмоқда.

Совет ҳукумати космик тадқиқотлар соҳасидаги Совет Иттифоқининг муваффақиятларини фақат совет халқининг ютуқлари эмас, шу билан бирга бутун инсониятнинг ҳам ютуқлари деб ҳамиша ҳисоблаб келди ва ҳисобламоқда.

Совет ҳукуматининг бошлиғи космосни тадқиқ қилишнинг ва ундан тинч фойдаланишнинг бир неча проблемасини айтиб, бу проблемаларни ҳал қилмоқ учун давлатларнинг куч ва ғайратларини бирлаштириш муҳим иш бўлиши мумкинлигини кўрсатиб ўтди.

Бениҳоя узоқ масофаларда алоқалар боғлашнинг халқаро системаларини вужудга келтирмоқ учун Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланишни, дейилади Н. С. Хрушчевнинг мактубида, олимлар космик тадқиқотларнинг ҳозирги босқичида жуда реал иш бўлади, деб ҳисоблайдилар. Н. С. Хрушчев бу ишни мана шу проблемани ҳал қилишдаги ҳамкорликнинг конкрет имкониятларини аниқлаб олишдан бошлашни таклиф қилади. Сизнинг мактубингиздан, деб ёзади Н. С. Хрушчев, АҚШ ҳам бунга тайёр эканлигини тушундим.

Ернинг сунъий йўлдошлари ёрдами билан об-ҳавони кузатиб туриш билан шуғулланувчи жаҳон бошқармасини ташкил этиш, Ойга, Марсга, Венерага ва Қуёш системасининг бошқа планеталарига томон учириладиган объектларни биргаликда тузилган программа бўйича радиотехника ва оптика воситалари ёрдами билан кузатишни ташкил этиш, планеталар орасидаги фазонинг ва осмоний жисмларнинг физикасини ўрганиш соҳасида илмий тараққиётни тезлаштириш мақсадида давлатларнинг куч ва ғайратларини бирлаштириш, дейилади Совет ҳукумати бошлиғининг мактубида, космосни биргаликда тадқиқ қилиш ва ундан тинч фойдаланиш проблемалари қаторига киради.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Маккажўхори — гўшт, сут, ёғ демакдир. Буни яхши тушунган Комсомол районидаги «Гулистон» совхозининг аъзолари маккажўхорини тез ва сифатли экиб олиш учун курашмоқдалар. Совхознинг ўртоқ Ж. Саматов бошлиқ маккажўхорикор бригадасида бу йил 130 гектар ерга маккажўхори экилади. Ҳозиргача 50 гектардан ортиқ ерга маккажўхори экилди. Суратда: маккажўхори экиш пайти.

А. Абалян фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ ЗОНАЛ КЕНГАШЛАРИДА

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ!

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг клуби гавжум. Бу ерга йиғилган қишлоқ хўжалик ходимлари КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларини амалга ошириш юзасидан етти йилликнинг тўртинчи йилида қилинадиган ишларни маслаҳатлашиб оладилар. Тўпланганлар ўтган йили пахта тайёрлаш йиллик планини шараф билан бажариб, халқ ва она-Ватан олдида берган ваъдаларининг устидан чиққан Ўрта Чирчиқ ва Пискент районларининг уста пахтакорлари, чорвадорлари ҳамда планни бажаролмай доғда қолган оққўрғонликлар ва бўкаликларнинг вакиллари.

Минбарга биринчи бўлиб Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ О. Бердиев чиқади.

— КПСС Марказий Комитети март Пленуми, — дейди у, — биз қишлоқ хўжалик ходимлари олдига катта вазифаларни қўйди. Ўт-далали системадан воз кечилиши районимизда чорвачиликни жадал суратда юксалтириш имконини беради. Ўтган йили пахта майдони умумий еримизнинг 71 процентини, беда экилган ерлар эса 12 процентини ташкил қиларди. Шуни айтиш керакки, қишлоқ хўжалигининг сердаромад тармоғи бўлган чорвачилик бизда жуда суст ривожланиб келди. Бунга сабаб ем-хашакнинг етишмаслиги бўлди. Бедага ишониб, маккажўхори, лавлаги ва дуккакли экинларга эътибор бермадик. Бу йил КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларидан тегишли хулоса чиқариб, умумий майдонимизнинг 75 процентига чигит, 8 процентига беда экамиз. Бундан ташқари 230 гектардан кўпроқ майдонга озуқа учун лавлаги экамиз. Бу йил бизда дуккакли экинлар ҳам бўлади. Дастлабки эккан нўхатларимиз униб чиқа бошлади.

Шундан сўнг сўзга чиққан Пискент ҳамда Оққўрғон район партия комитетларининг биринчи секретарлари И. Юнусов ва И. Каримов ўртоқлар ҳам ўтган йили қилинган ишлар ва бу йилги режалар ҳақида батафсил гапирдилар.

Сўзга чиққан кекса пахтакор Ўрта Чирчиқ районидаги «XXII партсъезд» колхозидан Усмон ота Абдураззоқов бундай дейди:

— Ўтган йили мен қолоқ бригадага бошлиқ бўлиб бордим. 1960 йили ўша ерлардан районда энг паст ҳосил олинган экан. Бунинг сабаби ерда эмас, балки ўша ерда меҳнат қилаётганларда эди. Чунки карталар ҳайдалганда тўрт бурчагида анча майдон қолиб кетибди. Ариқ лабларида эса 5-6 метр жой бошдан-оёқ ҳайдалмай ўт босган. Ишни ана шу бекор ётган ерларни ҳайдаб умумий майдонга қўшишдан бошладик. Ерни минерал ва маҳаллий ўғитга тўйдирдик. Деҳқоннинг энг яқин дўсти бўлган механизациядан унумли фойдаландик. Натижа ёмон бўлгани йўқ. Бир йилнинг ўзида ҳосилдорликни гектар бошига 8 центнерданга оширишга эришдик.

— КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари қишлоқ хўжалигини кескин юксалтиришда биз учун асосий программадир,— дейди Бўка район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Ражабов.—Бу йил ишни ана шу тарихий қарор асосида бошладик. Маълумки, районда ўтган йили йиллик пахта тайёрлаш планини бажара олмай, халқ олдида ерга қараб қолдик. Бунинг сабаблари бор, албатта. Бизнинг шароитимизда мўлжаллаган ҳосилни олиш учун ҳар гектар ерда юз минг тупдан кўчат сақлаб қолишга эришиш керак. Ваҳоланки биз ўтган йили 68 минг туп кўчат сақлаб қолишга эришдик. Бу 32 процент майдонда кўчат бўлмади деган сўз. Йил давомида умумий майдон қатори бу ерларга ҳам минерал ўғит бердик, ишлов ҳам бердик. Натижада ана шу 32 процент майдонга сарфланган ўғитмиз ҳам, кучимиз ҳам бекорга кетди. Кўтарган ҳосилимизнинг баракаси бўлмади.

Кўчат бут бўлса ҳосил мўл бўлар экан. Ана шунга амал қилиб, бу йил гектарларнинг тўла ва кўчатларнинг нормал қалинликда бўлиши учун пухта тайёрланмоқдамиз.

Ўтган йили планни бажармаслигимизга яна бир сабаб шуки сувдан тежаб фойдаланмадик. Бунинг устига 500 гектар ерга шоли экилган эди. Бизга тегишли сувнинг бир қисми ана шу шолига сарф бўлди. Шуниси ачинарлики, айрим колхозларда етиштирилган гурунчнинг бир килограмми 1 сўм 80 тийинга тушди. Давлат дўконларида эса бир килограмм гурунч 80 тийин туради. Шунинг учун бу йил шоли экмасликка қарор қилдик.

Минбарга пискентликлар н и н г фахри, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, уста пахтакор Ҳакимполвон Қодиров чиқади.

— Мўл ҳосил оламан деган деҳқон ишни бошидан пухта қилиши керак, — дейди Ҳакимполвон Қодиров. — Масалан, боронани олайлик. Қиш бўйи тўпланган намни сақлаб қоламан деган деҳқон эрта баҳордаёқ ерини сифатли борона қилиб қўяди. Шундай қилинганда экилган чигит тупроқнинг ўз намига униб чиқади. Айрим хўжаликларда бу ишнинг қадрига етмайдилар. Боронани сифатли ремонт қилиб, бир жойга йиғиб қўйиш ўрнига далада қолдириб юборадилар. Натижада у занглаб путурдан кетади. Вақт зиқ келиб қолганда йиғиштириб келиб, тракторга улайдилар-да, бороналаяпмиз, деб уёқдан-буёққа чанг кўтариб судрайверадилар. Тишлари тўлиқ бўлмаган боронадан фойдалангач, кесаклар майдаланмасдан қолиб кетади. Бу кесаклар орасига тушган уруғ униб чиқмайди, албатта!

Биз бунга йўл қўймаймиз.

Сўзга чиққан бошқа деҳқонлар ҳам ўзларининг илғор иш тажрибаларини гапириш билан бирга йўл қўйиб келинган камчиликларни ҳам тўла очиб ташладилар.

Ўрта Чирчиқ, Бўка, Оққўрғон ҳамда Пискент район пахтакорларининг кенгашида область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов катта нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитетига мактуб қабул қилдилар.

С. ШОКАРИМОВ.

ДУККАКЛИ ЭКИНЛАР КЎПАЙТИРИЛМОҚДА

Ўзбекистонда дон-дуккакли экинлар бу йил деярли беш баравар кўпайтирилади. Дуккакли экинлар қарийб ўн тўққиз минг гектарни ташкил этади. Анча майдонларга ҳозирнинг ўзидаёқ нўхат ва нут экиб қўйилди. Апрель ойида мош, соя ва ловияга навбат келади.

Республика Қишлоқ хўжалик министрлигининг деҳқончилик бўлими бошлиғи С. А. Мазурин ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтди: Бу йил тажриба-намуна хўжаликлари, область тажриба станциялари ва бир қанча совхозлар тадқиқот муассасалари билан биргаликда кенг кўламда олиб бориладиган ишлаб чиқариш тажрибаларига алоҳида эътибор берилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қайд қилинганича, чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлашнинг муҳим резерви бўлган дуккакли экинлар етиштиришнинг маҳаллий шароит учун энг яхши агротехникаси аниқланади.

Дуккакли экинлар энг хилма-хил тарзда етиштирилади. Масалан, нўхат маккажўхори ва оқжўхори олдидан экилади, бу экинлар билан бирга ҳам, шунингдек донли ва сабзавот экинлари эрта йиғиб олинган ерларга ҳам экилади. Бир даланинг ўзидан йилига икки ва бундан ҳам кўп марта ҳосил олишга имкон берадиган Ўзбекистоннинг иқлим шароити дуккакли экинларни бошқа экинлар билан қўшиб экишга ҳам, улар билан навбатлаб экишга ҳам жуда қулай имконият туғдиради.

Бу йил дуккакли экинлар уруғчилиги соҳасида катта ишлар қилинади. Республиканинг селекционер олимлари суғорилмайдиган ерларда етиштириш учун мўлжалланган нут ва нўхат уруғини кўпайтириш билан шуғулланмоқда. Бутуниттифоқ Пахтачилик илмий тадқиқот институти суғориладиган майдонларда етиштириладиган дуккакли экинлар уруғчилиги билан шуғулланади. (ЎзТАГ).

Нўхат экиш плани бажарилди

Пискент районидаги хўжаликлар дуккакли экинлар экиш планини бажардилар. Бу ерда 118 гектар ерга биринчи марта нўхат экилди.

Райондаги энг йирик хўжалик ҳисобланган «Пискент» совхозида дуккакли экинлар майдони 80 гектарни ташкил этди. Дуккакли экинлар уруғи яхши тайёрланган ерларга ва ҳар хил норма бўйича — гектарига 200,80 ва 40 килограмм нормалар бўйича экилди.

Район мутахассисларининг ҳисобига кўра, дуккакли экинларнинг ҳар гектаридан 30 центнердан дон олиш ва сўнгра бўшаган майдонларга маккажўхори экиш мумкин бўлади.

Калинин районида нўхат экиш плани икки баравар ошириб бажарилди. Янгиер ва Бўстонлиқ районларининг колхоз ва совхозлари дуккакли экинлар экиш планини анча ошириб адо этдилар. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТИМИЗ ГЎШТ ВА ТУХУМ СОТИШ КВАРТАЛ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларидан руҳланган областимиз чорвадорлари 20 мартда давлатга гўшт ва тухум сотиш юзасидан берилган планни ортиғи билан адо этдилар. Давлатга ҳаммаси бўлиб пландаги 4400 ўрнига 4413,7 тонна гўшт, 5 миллион 880 минг дона ўрнига 6 миллион 336 минг дона тухум сотилди.

Бу муваффақиятга эришишда Бўстонлиқ, Юқори Чирчиқ, Янгийўл, Сирдарё, Оржоникидзе, Қуйи Чирчиқ, Оққўрғон ва Комсомол районларининг чорвадорлари катта ҳисса қўшдилар.

Шунингдек, давлатга сут сотиш соҳасида ҳам талайгина ютуқларга эришилди. Ҳозирга қадар область колхоз ва совхозлари давлатга ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан 7600 центнер кўп сут сотдилар. Сут сотиш квартал плани бажарилиш арафасида турибди.

Давлатга гўшт, сут ва тухум сотиш давом этмоқда.

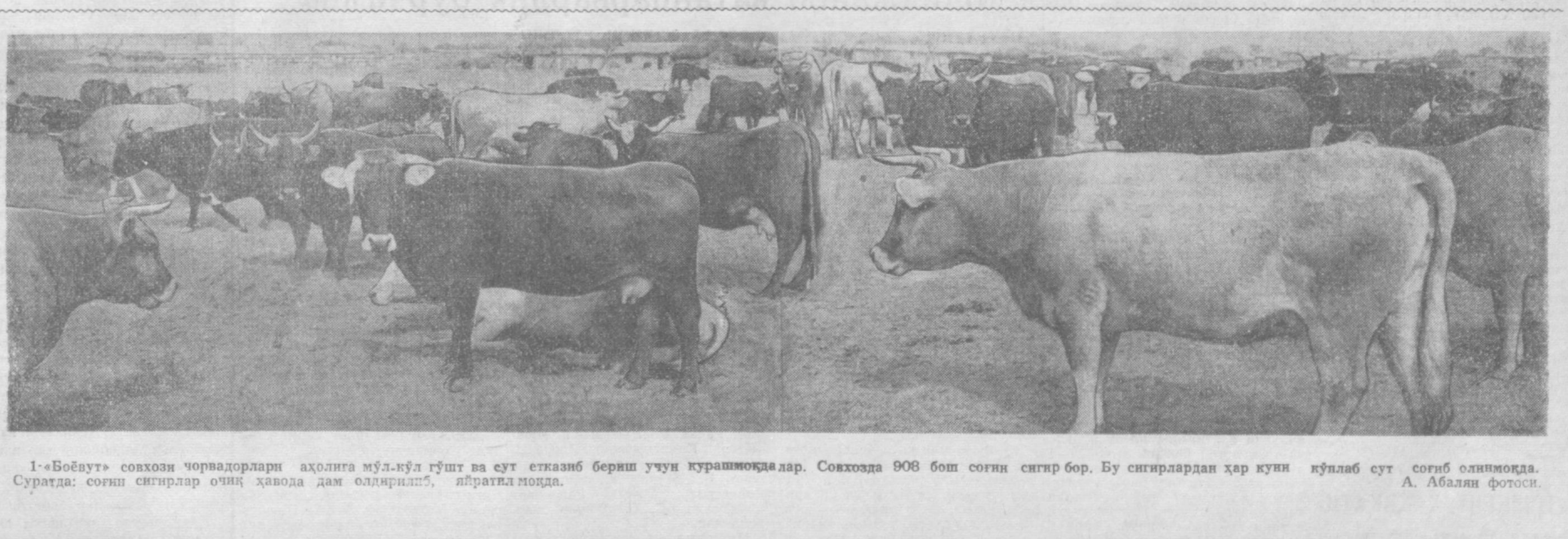

1-«Боёвут» совхози чорвадорлари аҳолига мўл-кўл гўшт ва сут етказиб бериш учун курашмоқдалар. Совхозда 908 бош соғин сигир бор. Бу сигирлардан ҳар куни кўплаб сут соғиб олинмоқда. Суратда: соғин сигирлар очиқ ҳавода дам олдириб, айратилмоқда.

А. Абалян фотоси.

КПСС МК март Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ИШНИ ҲОЗИРДАН ПУХТА ҚИЛГАН ДЕҲҚОН КУЗДА МЎЛ ҲОСИЛ КЎТАРАДИ

Олимлар ёрдами

Тошкент область Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида Бутуниттифоқ Пахтачилик илмий тадқиқот институтининг ходимлари ташкил этган сеялкачилар курсини юзга яқин колхозчи тамомлаб чиқди. Бу йил бир минг гектар ерга, яъни ўтган йилдагига нисбатан бир ярим баравар кўпроқ майдонга чигит аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар ёрдами билан экилади. Олимларнинг актив иштироки билан пахтакорлар КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари ҳамда Мурожаатдан руҳланган ҳолда 1660 гектар майдоннинг ҳар гектаридан қирқ центнердан пахта олиш учун баракали меҳнат қилаяптилар.

Марказий Комитет Пленумининг қарорларига жавобан, Орджоникидзе районидаги бошқа илмий муассасаларнинг мутахассислари ҳам экишга намунали тайёргарлик кўришда пахтакорларга ёрдам беришга қарор қилдилар. Пахта селекцияси ва уруғчилиги институти директорининг ўринбосари Б. П. Страумал Хрушчев номли колхозда пахтанинг «С-47-27» тезпишар сортини экишга тайёргарлик юзасидан катта иш олиб бормоқда.

Янгийўл районида жойлашган Ўрта Осиё машина синаш станциясида пахтачиликни комплекс механизациялашнинг донгдор устаси Валентин Тюпко тажрибасини ўрганиш курсида шу райондаги кўпгина колхозларнинг бригада бошлиқлари ўқиди. Улар аниқ квадратлар ҳосил қилишни, ҳар хил машиналар ҳайдашни ўргандилар. Оталиққа олинган Киров номли колхозда станция инженерлари тракторларнинг ва қишлоқ хўжалик машиналарининг экишга тайёр қилинишини иккинчи марта текшириб чиқдилар, станция агрономлари эса ерларни тайёрлаш сифатини текширдилар.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ЧАҚИРИҒИГА ЖАВОБАН

Танишинг! Сиз суратда кўриб турган бу йигит — комсомол аъзоси ўртоқ Ҳалил Зуфаров. Ўртоқ Зуфаров жонажон партиямиз Марказий Комитетининг Мурожаатига жавобан қишлоққа бориб ишлашга аҳд қилган ватанпарварларнинг биридир. Ҳалил бундан 3 йил муқаддам Тошкент қишлоқ хўжалик институтини муваффақиятли битирган, сабзавотчилик совхозига бориб ишлайбошлади. Кейинчалик уни область матлубот жамиятига ишга олишди. Ҳозирга қадар у шу ерда ишлаб келарди. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари ва Мурожаат Ҳалилни беҳад руҳлантириб юборди. У областдаги биророта совхозга бориб доимий ишлашга қатъий қарор қилди.—Менинг ўрним,—дейилади унинг аризасида,—мўл-кўлчилик, тўкинчилик яратилаётган қишлоқда!..

М. Комлев фотоси.

Икки йилда 18 центнер

ГУЛИСТОН. «Коммуна» колхозининг ўртоқ З. Мамиров бошлиқ бригада деҳқонлари 1960 йилда ҳар гектар ердан 7 центнердан ҳосил олган эдилар. 1961 йилда бригада аъзолари яхши ишладилар. Кузги шудгор сифатли ўтказилди. Шўр яхшилаб ювилди. Йил охирида ҳар гектар ердан 20,8 центнердан ҳосил кўтарилди.

Колхоз кейинги йилларда пахта ҳосилдорлигини кескин камайтириб юборди. Шунинг учун ўртоқ Мамиров бошлиқ бригада аъзолари пахтадан муттасил мўл ҳосил етиштириб, колхознинг илгариги шуҳратини тиклаш учун ҳисса қўшишга қарор қилдилар. Бригада бу йил янги ерлар ҳисобига пахта майдонини 115 гектарга кенгайтирди. Шу майдондан 25 центнердан ҳосил кўтаришга қарор қилинди. Ҳозир бригаданинг асосий экин майдонлари чигит экишга тахт.

С. САМИЕВ.

ЎРТАЧА ХЎЖАЛИКЛАР ЭЪТИБОРДАН ЧЕТДА

Энг яхши деганда илғорлар ва қолоқларни тилга оладилар-у, аммо ўртачаларни ҳеч ким тилга олмайди, бу ўртача хўжаликлар ўзларича бемалол яшайверадилар. Бу аҳволга нималар сабаб бўлаётганлиги билан ҳеч ким конкрет равишда қизиқмайди, ҳеч ким планни йилдан-йилга бажармаётган колхозлар ва совхозларнинг фаолиятига аралашмайди.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

Кўп жойда илғор хўжаликларни янада кўтариш учун кураш одат бўлиб қолган. Шу мақсадда район раҳбарлари ҳам кўпинча донг чиқарган колхоз-совхозларга борадилар. Оқибатда бирёқлама раҳбарлик қилишдек, нотўғри услуб вужудга келади. Сирдарёда ҳам худди шундай раҳбарлик мавжуд. Максим Горький номли колхоз сингари ўрта даражали хўжаликлар эътибордан четда қолиб, бу ердаги қатор-қатор имкониятлардан фойдаланмай келинган.

Хўш, бу имкониятлар қайсилар?

Колхозда бир воқеани гапириб беришди. «Мирзачульводстрой» ташкилоти колхознинг 95 гектар янги ерини ўзлаштириб, экишга тайёрлаши керак эди. Бу йил ана шу ер экиш планига қўшилди. Аммо ҳали ер текисланмаган. Сув берадиган ариқ йўқ. Колхоз раҳбарлари 20 марта юқори ташкилотларга арз қилганларидан кейин «Мирзачульводстрой» ташкилоти озгина техника юбориб, ишни бошлади. Бироқ, дарров иш тўхтаб қолди. Маълум бўлишича, район партия комитетининг топшириғи билан бу колхоздаги техника «Правда» колхозига олиб кетилган экан.

Тўғри, «Правда» сингари қолоқ, кам ҳосил хўжаликларга ёрдам бериш керак. Уларни кўтариш лозим. Лекин бу ишни шундай қилиш кераккки, бошқа хўжаликларга зарар тегмасин. Афтидан, район партия комитетидаги ўртоқлар юқоридаги фикрни яъни ўрта даражадаги хўжаликка ёрдам берилмаса ҳам бўлади, деган фикрни маҳкам ушлаб олиб, мана шундай иш қилганлар.

Ўтган йили колхознинг биринчи участкаси 450 гектар ердан 27 центнердан ҳосил берган. Иккинчи участкаси эса 20,2 центнердан ҳосил олган. Бунинг сабаби шундаки, иккинчи участкадаги айрим бригадаларда сув танқис бўлган. «Мирзачульводстрой» томонидан янги қазилган ариқ кичик бўлганидан экилган экинларга етарли сув бормаган. Район раҳбарлари ҳам бу хатони тузатиш учун қатъий киришмаганлар. Натижада ҳосил камайиб кетган.

Ўртача хўжаликларга раҳбарлик қилишдаги яна бир хатони айтиб ўтиш керак. 1961 йилда колхоз 960 гектар ердан 26 центнердан ҳосил олишни планлаштирган эди. Бу йил 970 гектар ерга чигит экилади. 25,7 центнердан ҳосил олиш планлаштирилган. Колхоз агрономи ўртоқ П. Холиқовнинг айтишича, ўтган йили колхознинг биринчи участкасида ҳар гектар ерда 60 минг тупдан, иккинчи участкасида 50 минг тупдан кўчат бўлган. Бунинг устига сувни анча кўп ичадиган янги нав чигит экилган. Сув танқис бўлган. Шундай бир шароитда салкам 24 центнердан ҳосил олган колхоз бу йил наҳотки 27—28 центнердан ҳосил етиштиролмаса. Йўқ, бу ҳам район раҳбарларининг камчилиги. Улар 24 —25 центнер ўртача даража деганларда, колхознинг планини ўтган йилдагидан 0,3 центнерга камайтириб юборганлар.

Максим Горький номли колхознинг ери анча кучли ер. Буни колхоз раиси ўртоқ Шарифбобо Раҳимов ҳам кўп гапиради. Ўтган йили 3—4—1-бригадалар 60х60 схемасида чигит экса ҳам, гектар бошига 28—33 центнердан ҳосил кўтардилар. Бу ҳам ернинг бақувватлигини тасдиқлайди. Бу йил экиш схемалари анча ўзгарди. Бу тадбир ҳам кўчатнинг нормал бўлишини, оқибатда ҳосилдорлик ортишини таъминлайди. Бироқ, район партия комитети, район ижроия комитети планлаштиришда бу резервларни эътиборга олмаган.

Чигит экиш схемаси ҳақида ҳам икки оғиз гапириш керак. Район ташкилотлари томонидан берилган қатъий кўрсатмага биноан, бу йил колхоз 400 гектар ерга 60х45, 400 гектар ерга 60х50, 170 гектар ерга оддий усулда чигит экиши керак. Колхоз раҳбарларининг гапларига қараганда, улар 60х45 схемасида экмай, фақат 60х50 схемасида чигит экамиз, деб район ташкилотларига кўп марта мурожаат қилганлар. Бироқ, уларнинг гапи ўринга ўтмаган. Тўғри, 60х45 схемаси билан чигит экилса, кўчат анча кўп бўлади. Бироқ, бошқа томонларини ҳам ҳисобга олиш керак-да. Колхоздаги деҳқонларнинг гапи шундаки, 60х45 схемаси бу колхоз шароитига ҳар томонлама ҳам қулай эмас. Биринчидан, кўп ерлар нотекис. Демак, квадратлар аниқ чиқмаслиги мумкин. Квадратлар сал ноаниқ чиқса ҳам ғўза парвариши даврида кўп кўчат нобуд бўлади. Иккинчидан, бу колхознинг ери семиз. 60х45 схемасидаги ғўза кейинроқ сершох бўлиб, бир-бирига киришиб кетади. Оқибатда кўчат кўп бўлса ҳам ҳосилнинг чўғи кам бўлади. Чунки, қалин шох ёйган ғўзага шабада, қуёш нури кам тегади. Ҳосил кечки бўлиб қолади. Машина терими қийинлашади. Шунинг учун колхоз пахтакорлари ҳамма ерга 60х50 схемасида чигит экишга тарафдорлар.

Максим Горький номли колхозда пахта ҳосилдорлигини кескин ошириш имкониятлари бор. Тўғри, колхоз раҳбарлари центнерни оширишга дарров рози бўлишабермайди. Ахир улар райондаги 15—20 центнердан пахта бераётган колхозларни кўриб туришибти. Улар бирданига оғир юк олиб, ўзларини қийнаб қўйишни эҳтимол хоҳлашмас. Лекин яна такрор айтамизки, бу колхозда 27—28, кейинроқ эса 30 центнердан ҳосил олиш учун тўла имконият бор. 1956 йилда колхоз бўйича 32 центнердан ҳосил олингани бунинг исботи бўлаолади.

Фақат район партия комитети, район ижроия комитети шу имкониятларни тўла ҳисобга олиб, ўрта даражадаги бу колхозга ҳам конкрет раҳбарлик қилиши, хўжаликни яхши ўрганиб, резервларнинг тўла ишга солинишига эришиши керак. Бу КПСС Марказий Комитети март Пленумининг муҳим кўрсатмаларидан биридир.

С. СУЛТОНОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

РЕЗЕРВЛАР ИШГА СОЛИНМОҚДА

«Узбекхлопкомаш» заводининг коллективи қардош республикалардаги пахта заводларининг ўттиз икки қуритиш цехларини ускуналаш учун машина-ускуналарини муддатидан бир ой илгари етказиб бериш мажбуриятини олди.

Машинасозлар ускуналар ишлаб чиқариш суръатини жадаллаштира бориб, йил бошидан буён пландан ташқари етмиш беш минг сўмлик маҳсулот бердилар. Бу эса КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми арафасида коллектив ўз зиммасига олган йиллик мажбуриятдан бир ярим баравар ортиқдир.

Ҳозир завод новаторлари янгидан-янги резервларни ишга солмоқдалар. Бу эса йил охиригача мавжуд ишлаб чиқариш майдонларида машиналар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш имконини беради.

Машинасозлар партиянинг Мурожаатига жавобан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган саноат учун машина-ускуналар ишлаб чиқариш юзасидан етти йилликнинг тўртинчи йили бўйича барча заказларни муддатидан илгари адо этишга қарор қилдилар. (ЎзТАГ).

ЛЕНИН ВА ПАРТИЯ

(В. И. ЛЕНИННИНГ «НИМА ҚИЛМОҚ КЕРАК?» АСАРИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

<>

Коммунистик партиямизнинг ташкил топиши ва камолотга эришувида улуғ Лениннинг хизматлари ниҳоятда каттадир. Ленин ҳамиша партиянинг ғоявий мураббийси бўлди.

В. И. Ленин сургунда юрган вақтидаёқ марксистик партия тузиш планини ишлаб чиққан эди.

Янги типдаги партияни — улуғ Коммунистик партияни тузишда, шубҳасиз, муҳим аҳамиятга эга бўлган «Нима қилмоқ керак?» асари 1902 йилда босилиб чиқди. Китоб яратилган давр шу билан характерланадики, бу даврда халқаро революцион ҳаракатнинг маркази Ғарбий Европадан Россияга кўчган эди.

Ишчилар синфининг янги жамият қуриш учун тобора кенгайиб бораётган революцион ҳаракати жанговар марксистик партия тузиш масаласини кун тартибига қўйган эди.

Бу вазифани Ленин шараф билан бажарди. В. И. Ленин марксизм таълимотини янги шароитга мослаштириб ривожлантирди ва бойитди. Бу таълимотни буржуа ва пролетар революцияси даврига оқилона татбиқ этиш билан бирга, уни янги хулоса ва тажрибалар билан бойитиб, оммавий революцион партия тузишга муваффақ бўлди. Ленин партиянинг назарий ва фалсафий асосларини ишлаб чиқди, унинг амалий вазифаларини белгилаб берди.

Ленин янги тузиладиган партия революцион, жанговар партия бўлиши, мавжуд социал-демократик партиялардан мутлақо фарқ қилувчи, бутунлай янги типдаги партия бўлиши керак, деб ҳисоблади.

Янги типдаги партияни тузиш жараёнида турли хил оппортунистик оқимлар ва марксизмнинг турли душманларига қарши оғир шароитда кескин кураш олиб боришга тўғри келди. Ленин бу вазифани садоқат ва зўр донишмандлик билан бажариб, марксизм душманларига кескин зарба берди ва Коммунистик партиянинг ташкилий асосларини яратди.

«Нима қилмоқ керак?» китобида Ленин «экономистлар» нинг оппортунистик фалсафасига жиддий зарба берибгина қолмай, уни бутунлай тор-мор келтирди ҳамда пролетар партиясининг сиёсий соҳадаги вазифаларини аниқ белгилаб берди.

«Экономистлар»нинг фикрича, чоризмга қарши кураш фақат бир синфнинг вазифаси эмас, бу курашда ҳамма синфлар ва, биринчи галда, буржуазия қатнашмоғи лозим. Айни чоғда буржуазия революцияда гегемонлик ролини ўйнаши керак. Ишчилар синфи эса, даставвал ўзининг турмуш шароитини яхшилаб олиш тўғрисида қайғириши лозим, бу синф учун иқтисодий кураш энг муҳим масаладир, деб ҳисоблайди улар.

Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, «экономистлар» чоризмни ағдаришга қаратилган синфий курашни инкор қиладилар, ишчилар ҳаракатини мутлақо бошқа йўлга солиб юборишга интиладилар.

В. И. Ленин «экономистлар»нинг ишчилар синфи манфаатларига зид бўлган ва уларни сиёсий курашдан чалғитишга қаратилган бу хилдаги оппортунистик қарашларини фош қилди. Фақат иқтисодий кураш билангина чегараланиб қолиш пролетариатнинг аҳволини ҳеч бир ўзгартирмаслигини, бундай кураш капитализм асосларига путур етказмаслигини очиқ-ойдин кўрсатди. Ленин жамият тараққиётига ғов бўлиб турган самодержавиени ағдариб ташлаш учун ишчилар синфининг сиёсий курашини янада кенг қулоч ёйдириш лозимлигини, кенг меҳнаткаш оммани революцион руҳда тарбиялашга эътиборни кучайтиришни асосий масала деб билди.

«Нима қилмоқ керак?» асарида Ленин пролетариатнинг гегемонлиги масаласини ўртага қўйди. У, «Халқ дўстлари» нима ва улар социал-демократларга қарши қандай курашадилар?» деган китобидаёқ ишчилар синфининг чоризмга қарши умумхалқ курашида раҳбарлик роль ўйнаши идеясини илгари сурган эди. «Нима қилмоқ керак?» асарида эса Ленин бу фикрни янада ҳар томонлама ривожлантирди. Фақат ишчилар синфигина подшо ҳукуматига қарши курашда мамлакатдаги барча демократик кучларга бошчилик қила олишини ҳар томонлама исботлаб берди. Ленин пролетариат ўзининг ана шу илғор курашчи ролини муваффақиятли равишда бажариши учун унинг сиёсий онгини ошириш, турмуш келтириб чиқараётган масалаларни чуқур ўрганиш ва тушуниб олишда унга яқиндан ёрдам бериш лозимлигини уқтиради. Жамиятнинг илғор отряди бўлган ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини ҳамма чоралар билан мустаҳкамлаш зарурлигини кўрсатиб ўтади.

Улуғ Ленин вояга етказган Коммунистик партия пролетариатнинг барча меҳнаткашларга раҳбарлик қилиши тўғрисида доҳиймиз томонидан олдинга сурилган идеяларни изчиллик билан амалга ошириб, совет халқини социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасига олиб келди.

Бу машҳур асарда Ленин революцион назария масаласига ҳам тўхталиб ўтади, революцион назарияни юксак даражага кўтаради. Россиядаги ишчилар ҳаракатига бошчилик қилиш учун, унинг раҳбар ва етакчи кучи бўлиш учун партия илғор революцион назария билан қуролланиши керак эди. Бундай назария бор эди. Бу — марксизм назарияси эди. Ленин «Революцион назариясиз революцион ҳаракат ҳам бўлиши мумкин эмас», **«...илғор назарияга амал қилувчи партиягина илғор курашчи ролини бажара олади...»** деб ёзди. Ленин, партия революцион назарияни ишчилар ҳаракатига олиб киради ва бу билан унга социалистик онг беради, деб таълим беради. Шундай қилиб, у жамиятни революцион тарзда қайта ўзгартиришга қодир бўлган ишчилар синфи ҳамда унинг партияси учун марксизм назариясининг нечоғлик катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди.

«Экономистлар» бу масалада ҳам мутлақо нотўғри ва зарарли йўл тутдилар. Улар стихияли ҳаракат олдида тиз чўкиб, революцион назариянинг ва ишчилар ҳаракатидаги социалистик онгнинг ролини камситдилар. Уларнинг фикрича, пролетариат стихияли ҳаракат давомида ўз-ўзидан социалистик идеологияга эга бўлади. «Экономистлар» ишчилар ҳаракатига партия раҳбарлик қилмаслиги керак деб ҳисобладилар.

В. И. Ленин уларга қаттиқ зарба бериб, 90-йиллардаги стачкалар ўз-ўзича олганда, улар ҳали социал-демократик кураш эмас, балки тред-юнионча кураш эди; бу стачкалар ишчилар билан хўжайинлар ўртасида антагонизмнинг пайдо бўлганлигини кўрсатар эди, лекин ишчилар ўз манфаатларининг ўша замондаги бутун сиёсий ва ижтимоий тузумга тамоман зид эканлигини англамас эдилар, яъни уларда социал-демократик онг йўқ эди, деб кўрсатди. Ленин социалистик идеология стихияли ҳаракатдан эмас, балки ташқаридан киритилиши мумкин, илм-фандан келиб чиқади деган хулосани олдинга сурди. В. И. Лениннинг таълим беришича, илмий социализм билан қуролланиш учун илмий билимларни эгалламоқ, тарихий тараққиёт қонунларини тушуниб олмоқ лозим.

В. И. Ленин ўзининг «Нима қилмоқ керак?» асарида фақат рус «экономистлари»га эмас, балки шу билан бир қаторда халқаро оппортунизмга ҳам қақшатғич зарба берди. «Экономизм» Россияда тасодифий бир ҳодиса эмаслигини, балки у халқаро оппортунизмнинг кўринишларидан бири эканлигини тушунтирди. Шунингдек, Ленин «танқид эркинлиги» тўғрисида гап сотувчи, амалда эса ишчилар синфининг ашаддий душмани, буржуазиянинг ишчилар ҳаракатидаги ярамас агентлари бўлган рус ва Ғарбий Европа оппортунистларини фош қилиб ташлади. Уларнинг революцион курашдан, пролетариат диктатурасидан воз кечишга қаратилган ғоят зарарли ҳатти-ҳаракатларини қаттиқ қоралади.

Шундай қилиб, В. И. Ленин бу асарида янги типдаги марксистик партиянинг идеологик асосларини ҳамда унинг олдида турган сиёсий вазифаларни атрофлича белгилаб берди. Партиянинг ташкилий тузилиши масаласида ҳам «экономистлар»га кучли зарба берди. Асарда Ленин «экономистлар»ни ҳам ғоявий, ҳам сиёсий жиҳатдан тор-мор келтирди.

Ленин янги типдаги партия икки қисмдан иборат бўлиши керак деб ҳисоблади: биринчидан, тор доирадаги профессионал революционерлардан, яъни ўзини бутунлай ва тамомила революцияга бағишлаган кишилардан ҳамда, иккинчидан, жуда кўп маҳаллий партия ташкилотларидан, партия аъзолари оммасидан иборат бўлиши керак, деб кўрсатди.

Улуғ Лениннинг меҳнатлари зое кетмади. Россия социал-демократ ишчилар партиясининг 1903 йилда бўлиб ўтган II съездида Ленин орзу қилган жанговар, революцион марксистик партияга асос солинди.

Ленин камолга етказган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси эндиликда халқ партиясига айланди, халқаро коммунистик ҳаракатнинг авангарди бўлиб қолди. У ижтимоий ҳаётнинг барча томонларига ўзининг йўл кўрсатувчи таъсирини кенгайтирмоқда. Биз ленинчи партия раҳбарлигида мамлакатимизда коммунистик жамият қурмоқдамиз.

«Коммунизм қурилиши авж олдирилган давр, — дейилади КПСС Программасида, — совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи бўлган **Коммунистик партиянинг роли ва аҳамиятининг янада ўсиши билан** характерланади».

В. И. Лениннинг «Нима қилмоқ керак?» деган классик асари жуда катта халқаро аҳамиятга эгадир. Тинчлик, демократия ва социализм учун, империализмга қарши миллий мустақиллик учун курашаётган барча халқлар, қардош коммунистик ва ишчи партиялари ўз амалий фаолиятларида Лениннинг бу бебаҳо асаридан кенг равишда фойдаланмоқдалар.

Т. РАСУЛЕВ.

Армия ва Флотга ёрдам бериш— олийжаноб ватанпарварлик бурчимиз

ДОСААФ УЧИНЧИ РЕСПУБЛИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИ

<> <>

Совет ватанпарварлари оммавий ташкилотининг вакиллари ДОСААФ республика конференциясига тўпланиб, КПСС XXII съездининг тарихий қарорлари асосида ўз вазифаларини муҳокама қилдилар. ДОСААФ республика комитетининг раиси В. Е. Сохацкий комитетнинг иши тўғрисида ҳисоб берди, шунингдек ревизия комиссиясининг раиси Б. А. Пешков қўшимча доклад қилди. Конференция делегатлари партия XXII съездининг Совет давлати экономикасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарорларини бажаришга, давлатимизнинг мудофаа қувватини оширишга жамият тобора катта ҳисса қўшаётганлигини исбот этувчи кўп мисоллар келтирдилар.

Жамиятнинг бошланғич ташкилотлари ҳарбий техника билимларини кенг ёйиш, оммавий спорт ишларини уюштириш маркази бўлиб қолди.

Конференция қатнашчилари жамоатчи активларнинг бошқа кўпгина мароқли ишлари тўғрисида ҳам сўзлаб бердилар ва жамият аъзоларини совет халқининг шонли традициялари руҳида тарбиялашга тааллуқли бир қанча муҳим масалаларни ўртага қўйдилар.

Конференцияда меҳнаткашларни жамият составига жалб этиш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётган жамиятнинг баъзи ташкилотлари танқид қилинди. Аҳоли истиқомат қилаётган жойларда-уй бошқармаларида ва маҳаллаларда бу иш суст олиб борилмоқда.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Ф. Е. Титов, Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони, армия генерали И. И. Федюнинский, СССР ДОСААФ Марказий комитети раисининг ўринбосари А. Н. Скворцов нутқ сўзладилар.

Конференциянинг ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Қ. Муртазоев, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов қатнашдилар.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Бу қарорда жамиятнинг бутун фаолиятини янада яхшилаш тадбирлари белгиланди.

1961 йилда мудофаа-оммавий ишларда қозонган муваффақиятлари учун ДОСААФ Самарқанд область ташкилотига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи, Андижон область ташкилотига ДОСААФ республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ,Фарғона область ташкилотига жамият республика комитетининг вимпели топширилди. Активларнинг бир группасига жамиятнинг олий мукофоти — «СССР ДОСААФ фахрий нишони» топширилди.

Конференция ДОСААФ республика комитетининг янги составини, ревизия комиссиясини ва жамиятнинг бешинчи Бутуниттифоқ съездига делегатларни сайлади.

ДОСААФ республика комитетининг биринчи пленуми бўлди. В. Е. Сохацкий республика комитетининг раиси қилиб сайланди. Янги сайланган ревизия комиссиясининг мажлисида Б. А. Пешков ревизия комиссиясининг раиси қилиб сайланди. (ЎзТАГ).

КОСМИК ФАЗОДАН ТИНЧ ФОЙДАЛАНИШ УЧУН

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Н. С. Хрушчев, аварияга учраб тушган космик кемаларни, йўлдошларни ва контейнерларни қидириш ва қутқариш ишларига ёрдам кўрсатишни кўзда тутувчи халқаро битим ишлаб чиқиш ва тузиш ҳам матлуб эканлигини айтиб ўтди. Совет олимлари, дейилади Н. С. Хрушчевнинг мактубида, Ернинг космик фазодаги магнит майдони хариталарини йўлдошлар ёрдами билан тузиш масалаларига доир маълумотларни айирбошлашга ва бу ишда ҳамкорлик қилишга, шунингдек космик медицинага доир билимларни айирбошлашга тайёрдирлар.

Давлатлар томонидан ўтказилаётган космик тадқиқотларни кенгайтиришнинг ўзи космик фазода экспериментлар ўтказиш чоғида бошқа давлатларнинг тинч мақсадларда космосни ўрганишлари ва ундан фойдаланишлари учун ҳеч кимнинг тўсқинлик туғдирмаслиги тўғрисида ҳам келишиб олишни муайян равишда зарур иш қилиб қўймоқда. Эҳтимол, шуни кўзда тутмоқ кераккки, космик фазода ўтказилаётган экспериментлар бошқа мамлакатларнинг космосни тадқиқ қилишларини қийинлаштирадиган бўлса, бундай экспериментлар ўтказилишидан олдин тегишли халқаро асосда муҳокама қилинмоғи ва келишиб олинмоғи лозим.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотида космос билан шуғулланувчи комитетдаги СССР вакилларига, деб ёзади Н. С. Хрушчев, АҚШ вакиллари билан учрашиш ҳамда космик фазони тадқиқ қилиш ва ундан фойдаланиш ишида ҳамкорлик қилишнинг ҳар иккала мамлакатни қизиқтирувчи конкрет масалаларини муҳокама этиш тўғрисида кўрсатмалар берилажак.

Айни вақтда шу нарса яққол кўриниб турибдики, дейилади Н. С. Хрушчевнинг мактубида, космосни тинч ўзлаштириш соҳасидаги ҳамкорликнинг қай даражада бўлиши, шунингдек шундай ҳамкорлик қилиниши мумкин бўлган соҳаларнинг ўзини танлаб олиш қуролсизланиш проблемасини ҳал қилиш билан маълум даражада боғлангандир.

Н. С. Хрушчев масаланинг ҳамма томонини реал равишда кўриб иш олиб борилса, яхшироқ бўлур эди, деган сабабга кўра, ўзининг бу масалага доир мулоҳазаларини айтаётганлигини тушунтириб берди. Космосни тинч ўзлаштириш ишидаги халқаро ҳамкорлик йўлида туғилиши мумкин бўлган тўсқинликларни енгишга ҳаракат қилмоқ керак. Қуролсизланиш тўғрисида битимга келингандан кейин ҳамкорлик қилишнинг, илмий-техника муваффақиятларини бирлаштириб, ҳаттоки бошқа планеталарга — Ойга, Венерага, Марсга — чиқмоқ учун биргаликда космик кемалар вужудга келтиришнинг анча кенг истиқболлари пайдо бўлади.

* * *

Н. С. Хрушчевнинг космосни ўзлаштирмоқ учун Совет Иттифоқи билан АҚШнинг куч ва ғайратларини бирлаштириш тўғрисидаги мурожаатига жавобан АҚШ президенти Ж. Кеннеди ўзининг 7 мартдаги мактубида космосни тадқиқ қилиш Совет —Америка ҳамкорлиги учун кенг майдон очиб беради, деб эътироф қилади. АҚШ президенти космик фазони ўрганиш соҳасида тағин ҳам кенгроқ ҳамкорлик қилиш масаласини муҳокама қилишга тайёр эканлигини билдиради ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг космик фазо билан шуғулланувчи комитети мажлисларида қатнашмоқ учун ҳар иккала мамлакатнинг Нью-Йоркка келадиган вакиллари бир-бирлари билан учрашиб, фикрлашиб олишларини таклиф қилади.

Редакцияга келган хатлардан

НУР БЕРГАН ХИРУРГ

Ҳар касбнинг ўзига яраша гашти ва масъулияти бўлади. Врачлар ҳам халқимиз иззат-ҳурматига сазовор бўлган шарафли касб эгаларидир. Негаки, улар кишилар умрига умр қўшувчилардир. Кўр кўзларга нур бахш этаётган жарроҳлар меҳнати ҳам юксак улуғланади. Кўз врачи Ғиёс Қосимхўжаев ҳам ана шу касбни танлаган хирурглардан биридир.

«Қимматли Ғиёс Ғуломович! — деб ёзади Мукаррама Холбоева, — Сиз менинг кўр кўзимни очдингиз, кўриш бахтига сазовор қилдингиз. Минг раҳмат Сизга доктор! Умрбод миннатдорман».

Врач Ғ. Қосимхўжаев номига ёзилган бундай раҳматномаларни кўплаб келтириш мумкин. Юракдан айтилган бу сўзлар ўз касбини жондан севган Қосимхўжаевнинг фахрли касби ҳамда олижаноб меҳнатининг самарасини ифодалаб турибди. Ҳа, ҳақиқатан ҳам Ғиёс Қосимхўжаев бундай баҳога лойиқ ва уни оқлаётган врач.

...1942 йил. Улуғ Ватан урушининг даҳшатли йиллари. Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги Фрунзе номли 14-мактабни тамомлаган ўспирин Ғиёс район комсомол комитетининг тавсияси билан Тошкент шаҳар саноат бошқармасига қарашли Чкалов номли заводга ишга кирди. Ишлаганда ҳам жон куйдириб ишлади. Бир ўзи олти кишининг вазифасини адо этди, яъни планни 600 процентга етказиб бажариб турди.

У ўқишни унутгани йўқ. Врачлик касбига бўлган иштиёқ уни Тошкент Давлат медицина институти қучоғига етаклади.

Ўртоқ Қосимхўжаев институтни тугатгандан сўнг, Қорақалпоғистонга ишга юборилди. Нукусдаги фельдшерлик мактабида икки йил директор бўлиб ишлади. Сўнгра кўз диспансерига врач қилиб тайинланди.

Ўша кезлари ТашМИ профессори, медицина фанлари доктори П. Ф. Архангельский диспансерда кўплаб операциялар ўтказди. Буларни синчиклаб кузатиб юрган ёш врач Қосимхўжаевда кўз врачи бўлишга қизиқиш ошди. Ўртоқ Қосимхўжаев ўз юраги ва ақлининг амрини бажаришга шошилди. Шу туфайли 1951 йили Тошкентдаги врачлар малакасини ошириш институтига келиб таълим олди. Сўнг яна Қорақалпоғистонга, қадрдон бўлиб қолган диспансерга йўл олди. Бу ерда унинг чинакам меҳнат фаолияти бошланди. Шифохонада кўздек нозик азони операция қилишни ўзи бемалол бошқарадиган бўлди.

Бир неча йиллик тажриба ва пухта билимга эга бўлгач, у Тошкент шаҳридаги 10-клиника касалхонасининг кўз касалликлари бўлимига ишга келди. Ўшандан бери бўлим мудири вазифасида меҳнат қилаяпти.

Врач ўн йилдан ошиқроқ вақт давомида кўплаб беморларни даволади. 500 дан ортиқ кўр кишининг кўзини очди, 2000 дан ортиқ кишини кўр бўлиб қолишдан сақлади. Хирург уч мингдан ортиқ беморнинг кўзини операция қилди.

Бу бой тажриба унинг янги кашфиёт сари етаклади. У, кўз гавҳарини даволаш каби энг нозик операцияда янги усулдан фойдалана бошлади. Бунгача бундай операция қилинганда гавҳарнинг орқа тўрини қолдириб, оқариб қолган гавҳарнинг ўзинигина олинар эди. Ўтган йилдан бошлаб касалланган гавҳар тўри билан бирликда олинадиган бўлди. Бу тадбирнинг муваффақиятли амалга оширилиши жуда яхши натижалар берди. Бундай операциялардан чиққан беморнинг кўриш қобилияти қиёс қилиб бўлмаслик даражада яхшиланади. Шунингдек, врач томонидан кўк сув (назла) дакриоцистит (ёш қопчиғининг йирингланиши) каби касалликлар ҳам моҳирлик билан операция қилинмоқда.

Кўз операциясининг элликка яқин хилидан муваффақиятли фойдаланилаётганлиги врачнинг катта тажрибаси, бой билими ва юксак талантидан далолат беради.

Ҳа, у ўз соҳасининг истеъдодли кишиси, меҳнатсевар, камтар ва хушчақчақ врачдир.

Р. ИНОҒОМОВ.

КИЧКИНТОЙЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Орджоникидзе посёлкаси аҳолисининг болалари учун боғча қурила бошланган эди. 90 ўринга эга бўлган бу болалар муассасаси яқинда фойдаланишга топширилди. Район марказидаги 1-болалар боғчаси ёнига эса 100 ўринлик қўшимча бино қурилди. Ҳозир боғчага район меҳнаткашларининг фарзандлари қабул қилинмоқда.

Янги болалар муассасаларини қуришда ҳамда керакли инвентарлар билан таъминлашда райондаги мебель, 1-тикув-йигирув фабрикаси, республика электромеханика устахонаси ва бошқа саноат корхоналарининг ёрдами катта бўлди.

Шунингдек, «Коммунизм» колхозининг Навоий участкасида ҳам 100 ўринлик боғча қурилди. «Ленинград» колхозидаги марказий боғча эса яна 100 ўринга кенгайтирилди.

С. МИРЗААЛИЕВ.

ЎРНИМИЗ ЎНУЧИНЧИ ЭМАС!

1959 йили Москвада ўтказилган СССР халқлари иккинчи спартакиадасида шахмат бўйича Ўзбекистон терма командаси 13-ўринни эгаллаган эди. Бу натижа республикамиз етук шахматчилари олдида жуда катта вазифа турганлигини таъкидлади.

Ўзининг экономикаси ва маданий ҳаётининг даражаси бўйича олдинги республикалардан бири бўлган Ўзбекистон спортчиларининг, жумладан, шахматчиларнинг ҳозирги маҳорат даражаси билан сира-сира қаноатланиб бўлмайди.

Маълумки, Ўрта Осиё шахматнинг иккинчи ватани ҳисобланади. Бундан минг йилча бурун Ўзбекистон территориясида яшаган Зайраб. Туркманистонда яшаган Абубакир ал Сули ва бошқалар жаҳоннинг энг кучли шатранж (шахматнинг ўша даврдаги номи) чилари бўлганлар.

Ҳозир Ўзбекистонда шахмат меҳнаткашларнинг маданий дам олиш воситаларидан бирига айланган. Республикамизда мактаб ўқувчиларидан тортиб қариялargaча шахмат ўйнайдилар. Уларнинг сони юз минглабдир. Шахмат секциялари ва тўгаракларга қатнашаётган шахматчиларнинг сони 125 мингга етди. Шахмат билан шуғулланувчиларнинг сони жиҳатидан Ўзбекистон Иттифоқда олдинги ўринда туради. Сифат жиҳатиданчи? Биз ана шу ҳақда мулоҳаза юритмоқчимиз.

СССР халқлари иккинчи спартакиадасидан кейин ўтказилган айрим мусобақалар республикамиз етук шахматчилари ижодида бироз олға силжиш борлигини кўрсатди. Масалан, 1959 йилнинг охирида Тошкентда ўтказилган Осиё мамлакатлари биринчи халқаро турнири Ўзбекистон вакили А. Грушевскийнинг ажойиб ғалабаси билан якунланди. Бу муваффақият туфайли Грушевскийга СССР спорт мастери унвони берилди. Ўтган йили Бокуда ўтказилган мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ спартакиадаси программасига шахматнинг ҳам киритилиши республикамиз мактабларида қатор оммавий мусобақалар ўтказилишига сабаб бўлди. Командамиз Бокуда 10-ўринни эгаллади. Бу ҳар ҳолда тузук, лекин қониқарли натижа эмас.

Ҳозир республикамиздаги мактабларнинг кўпчилик қисми уёқда турсин, ҳатто шаҳарлардаги айрим пионерлар уйларида ҳам шахмат тўгаракларн ташкил этилмаган. Борларининг айримлари эса малакали шахмат педагоглари билан таъминланмаган. Шахмат билан шуғуллана бошлаган болаларда парокандаликнинг йўқола бориши бежиз эмас. Доҳийларимиз К. Маркс ва В. И. Ленин шахматга дам олиш, кишининг фикрлаш қобилиятини ошириш воситаси сифатида қараганлар.

Ўзбекистонда шахмат — энг кенг тарқалган спорт турларидан бири эканлигини назарда тутиб, ҳар бир мактаб, пионерлар уйи. болалар спорт мактабида шахмат тўгаракларини ташкил этишимиз лозим. Бу ишда мактаб физкультура ўқитувчилари пионер уйларининг директорлари ташаббус кўрсатишлари, жойлардаги физкультура ва спорт ходимлари. шахмат секциялари ҳамда маориф органлари амалий ёрдам кўрсатишлари лозим.

Кейинги йилларда Грузия, Латвия шахматчилари эришаётган йирик муваффақиятларнинг боиси — мактаб, пионерлар уйларида шахмат тўгаракларининг ишлаб турганлигидан ташқари, болалар учун махсус шахмат мактаблари, қатор шахмат клублари очилгачлигидадир. Республикамиз шахматчилари ўзларининг фақат биргина, яъни бундан икки йил муқаддам эксплуатацияга топширилган «Пахтакор» стадионидаги марказий клубига эга. Бошқа шаҳарларда ҳам клублар очиш, ҳеч бўлмаганда 1-2 тадан хона ажратилишига эришишимиз лозим.

Республика спорт маҳоратини ошириш олий мактабида шахмат бўлими очилди. Бунга республикамизнинг энг кўзга кўринган шахматчилари тортилган. Мақсад уларнинг маҳоратини янада такомиллаштириш, 1963 йилда бўладиган СССР халқлари III спартакиадасида 13-эмас, балки яхшироқ ўринни эгаллаш. республикамиз спорт шарафини яхшироқ ҳимоя қилишдир.

Ишимизнинг жонланишига сабаб бўладиган омиллардан яна бири — бошқа республикалардагидек махсус шахмат журнали, бюллетенлари, китоблари нашр этишдир. Кишига дам берувчи шахмат соҳасидаги ишларимизни яхшилаш КПСС Программасида ҳам кўрсатилган.

М. МУҲИТДИНОВ,

Ўзбекистон шахмат федерациясининг раиси, СССР спорт мастери

ГОҲ ЁНАДИ, ГОҲ ЎЧАДИ

Биз, Ленин район Абрикосовая ва Болгар массивида яшовчилар кўчамизга электр столбалари ўрнатилганини кўриб кўчамиз чароғон бўларкан, деб беҳад қувонган эдик. Лекин қувончимиз узоққа бормади. Электр келишга келди-ю, аммо ёлчитиб нур бераётгани йўқ. Кўпгина сим ёғочлар савлатга қўйилган, холос. Баъзиларида мутлақо лампочка қўйилмаган, куйган лампочкаларни алмаштириш билан эса ҳеч ким шуғулланмаётир. Чироқлар бир кун ёнса, бир неча кунлаб ёнмай, ҳаммани ҳуноб қилади. «Автобусний» кўчасида ҳам аҳвол ана шундай. Лекин район электр тармоғига бир неча марта шикоят қилишимизга қарамасдан талабимиз ҳалигача қондирилгани йўқ.

П. ГИЗАТУЛИНА—район милиция бўлими хизматчиси.
А. ҚОСИМОВ — электроприбор заводи ишчиси.
Н. АБДУРАЗЗОҚОВ—17-маҳалла комитетининг раиси.

ЯНГИ САМОТИК КАСАЛХОНА

Янгийўл райони марказидаги шаҳар касалхонасининг ёнида янги бино қад кўтарди. Бу —бирлашган болалар самотик касалхонасидир.

Икки қаватли, кенг ва ёруғ хоналардан иборат бу касалхонада бир неча кабинетлар мавжуд. Улар ҳозирги замон медицина асбоб-ускуналари билан тўла жиҳозланган. Тажрибали медицина ходимлари ҳам жалб этилди.

Касалхона ҳузурида болалар консультацияси ва поликлиникаси ҳам ишлай бошлади. Бир неча юз сўмлик болалар ўйинчоқлари сотиб олинди.

Бундан ташқари, касалхонада болалар учун ошхона ишга тушади. Бу ерда тайёрланган овқатлар Янгийўл маркази ва райондаги болалар боғчаси. яслиларга ҳам тарқатилади.

Ш. УМУРЗОҚОВ,

Суратда: касалхонанинг ташқи кўриниши.
И. Зайниддинов фотоси.

ОБОД ҚИШЛОҚ

Чиноз районидаги Яллама қишлоғининг қиёфаси кун сайин гўзаллашиб бормоқда. Мингдан ортиқ колхозчи хонадони Ильич нурларидан чароғон, колхозчилар учун янги-янги ҳашаматли бинолар қад кўтармоқда. Яқинда тўрт юз кишилик клуб, иккита чойхона, озиқ-овқат ва саноат моллари сотадиган иккита магазин ишга туширилди. Автотракторлар гаражи қурилиб фойдаланишга топширилди.

Колхоз меҳнаткашлари ўз қишлоқларини янада обод қилиш, хўжаликни юксалтириш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Э. ҚОСИМОВ.

КОЛХОЗЧИЛАР ТАШАББУСИ БИЛАН

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхознинг асосий кўчаси қишда лой, ёзда эса чанг-тупроқдан транспорт ва кишилар қатнови учун ноқулай эди. Яқинда колхозчилар кўчани ўзлари тузатишга қарор қилдилар. Ҳамма бир ёқадан бош чиқариб ишга киришди. Ҳар хўжаликдан 5 сўмдан маблағ тўпланди. Йиғилган маблағга кўчага шағал ётқазилиб кўча текисланди. Натижада транспорт ва йўловчилар учун қулайлик туғилди.

А. РАЗЗОҚОВ,
С. САЛОҲИДДИНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Хиралар“

Газетамизнинг 9-январь сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган фельетонда келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланди.

Чиноз район прокурори Қ. Розиқовнинг маълум қилишича, 2-ларек мудири Р. Абдуллаева фактурсиз молларни сотгани учун ишдан бўшатилган, Н. Ковалевага харидорлар ҳақидан уриб қолгани учун маъмурий чора кўрилган. Шунингдек текинхўр чайқовчилардан З. Мамарайимова, З. Усмонова, М. Усмоновaларга жарима солинган. Анвара Сайфуллина милиция органи томонидан қаттиқ огоҳлантирилган.

Тошкентдаги 103-мактабда ташкил этилган электротехника тўгарагига ўқувчилар жуда қизиқиш билан қатнашадилар. Суратда: тўгарак иштирокчиларидан 10-синф ўқувчилари Ж. Маликова билан Н. Мясниковалар диафильм киноаппаратининг электр тармоқларини монтаж қилишни ўрганмоқдалар.

И. Гилдин фотоси.

ХАЛҚ ТЕАТРИНИНГ ЯНГИ РЕПЕРТУАРИ

Республика маданият уйида ташкил этилган халқ театри коллективи ўзининг самарали хизматлари билан кўп йиллардан бери томошабинлар ҳурматига сазовор бўлиб келмоқда. Режиссёр Шавкат Умаров раҳбарлик қилаётган бу халқ театри ижодий коллективининг репертуар программаси хилма-хилдир.

Яқинда маданият уйида ўтказилган китобхонлар конференциясининг охирида театр коллективи А. Қаҳҳорнинг «Синчалак» повестидан парчалар тайёрлаб кўрсатди. У томошабинларга манзур бўлди.

Шу кунларда халқ театри коллективи ижодий ишларини кучайтириб юборди. Халқ театрининг қатнашчилари томошабинларга Амин Турдиевнинг «Томчи» драмасини қўйиб бердилар. Бундан ташқари Ҳ. Ёқубовнинг коммунистик меҳнат бригадаси ҳақидаги 2 парда 4 кўринишли «Бахтли қиз» драмаси ва А. С. Пушкиннинг «Тош меҳмон» трагедиясини саҳнага қўйиш учун тайёргарлик кўрилмоқда. Бу драмалар ҳам яқинда томошабинларга кўрсатилади.

Халқ театри ўз санъатини фақат маданият уйидагина намойиш қилмай, областимиз қишлоқ районларида, колхоз ва совхозларда, муассаса ва маданият уйларида ҳам кўрсатиб келмоқда. Яқинда Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида қўйиб берилган «Кўр қиз» спектакли колхозчиларда катта таассурот қолдирди. Халқ талантлари яқин кунлар ичида Орджоникидзе, Янгийўл ва бошқа районларга бориб, меҳнаткашларга янги спектакллар кўрсатадилар.

Халқ театрининг қатнашчилари турли касб эгаларидан ташкил топган. Уларнинг бири завод ишчиси бўлса, иккинчиси хизматчи, яна бири студент бўлса, бошқаси врач. Уларнинг ҳаммалари бир оиланинг аъзоларидек аҳил бўлиб, мақсадлари эса битта нарсага — халққа маданий хизмат кўрсатишга, ўз маҳоратларини оширишга қаратилгандир.

Мана, халқ театрининг қатнашчиси Саъдулла Аҳмедов. У, биринчи типографияда мастер бўлиб ишлайди. Шу билан бирга 12 йилдан бери халқ театрида актив қатнашиб ажойиб образлар яратиб келмоқда. Ёки биринчи шаҳар касалхонасининг врачи Собит Аъзамовни олайлик. У, 10 йилдан бери халқ театрида қатнашади. Алоқа техникумининг студенти Раҳима Исломованинг саҳнада яратган образларига томошабинлар қойил қолмай иложи йўқ. Халқ театрига янги келган И. Роҳатова, Н. Саидхонов, М. Тожиддинова, Н. Мавлонбердиева ўртоқлар каби ёшлар ҳам ўз устларида тинмай ишламоқдалар.

Бу ажойиб аҳил, истеъдодли коллективнинг, халқ талантларининг катта ижодий ва шарафли ишларини ҳар қанча мақтаса арзийди.

М. ТУРОБОВА.

САНЪАТКОРЛАР СТУДЕНТЛАР ҲУЗУРИДА

Яқинда пойтахтимиздаги Ҳамза номли Ленин орденли академик драма театри ўзининг 40 йиллик юбилейини нишонлайди. Шу муносабат билан театр артистлари Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти студентларининг азиз меҳмони бўлдилар.

Беш юз кишидан ортиқ студентлар олдида Ўзбекистон ССР халқ артисти Амин Турдиев театрнинг 40 йил ичида эришган ютуқлари ҳамда келгусидаги режалари ҳақида гапириб берди.

Учрашув охирида СССР халқ артисти Шукур Бурхонов, Ўзбекистон ССР халқ артистларидан А. Турдиев, Қ. Хўжаев, М. Ёқубова ҳамда ёш санъаткорлардан И. Маликбоева, П. Саидқосимов, Д. Ҳасанова, Л. Бадаловалар иштирокида «Гамлет», «Жазоир менинг ватаним», «Мирзо Улуғбек», «Ганг дарёсининг қизи» спектаклларидан парчалар ижро этилди.

Шунингдек, В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети студентлари ҳузурида ҳам театрнинг кўзга кўринган артистлари билан учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда театрнинг етакчи артистларидан Олим Хўжаев, Обид Жалилов, Зайнаб Садриева, Наби Раҳимов ва бошқалар театр коллективининг ижодий ишлари ҳақида сўзлаб бердилар. Учрашув охирида театр спектаклларидан парчалар кўрсатилди.

Ғ. РЎЗИЕВ,
Н. ЭШҚОБИЛОВ,
Т. АВВАЛОВ,
У. МАҲКАМОВ.

ЖАМОАТЧИЛИК ҲИССАСИ

Хонобод қишлоғини бундан уч йил аввал кўрган киши ҳозир таний олмайди. Сувсиз биёбондан иборат паст-баландликлар ўрнини ҳашаматли бинолар, саноат корхоналари, клуб, кутубхона, дам олиш уйлари, истироҳат боғлари эгаллаган. Сўнгги икки йил ичида аҳоли сони минг кишидан ўн минг кишигача кўпайди, кўримсиз қишлоқ манзарали гўзал шаҳарга айланмоқда.

Ўрта Осиёда энг йирик цемент комбинати, темир бетон заводи ишга туширилиши билан посёлкада ҳаёт қайнаб кетди, чўл бағрини кенг асфальт кўчалар, янги типдаги турли жамоат бинолари эгаллаб, чинакам шаҳарча юзага келди.

Оҳангарон район ижроия комитети, посёлка совети ва завод коллективлари шаҳарчани янада ободонлаштиришда жамоатчилик ёрдамидан унумли фойдаланмоқдалар. Аҳоли ғайрати билан кўча ёқалари ва хиёбонларига минглаб турли дарахт кўчатлари экилди, гулзор, майдончалар юзага келди.

Заводлар Бухоро гази билан ишламоқда, цемент заводи ишчиларининг уй-жойлари ҳам йил охиригача газ билан таъминланади. Меҳнаткашларга маиший ва медицина хизмати тобора яхшиланмоқда. Ҳозир 100 ўринлик касалхона, амбулатория, дорихона, туғруқхона, тиш протезлаш кабинетлари ишчиларга намунали хизмат қилаётир. Икки қаватли автомат ошхона, кўплаб магазин ва лареклар қурилиб, ишга туширилди. 1000 га яқин ўқувчига мўлжалланган икки қаватли мактаб биноси ўтган ойда фойдаланишга топширилди. Посёлкада интернат қурилиши бошланиш арафасида турибди.

Оҳангарон шаҳар типидаги посёлкага айланиши муносабати билан 10 га яқин маҳалла ва квартал комитети тузилган. Бу комитетлар ўз фаолиятларини кенг жамоатчиликка таянган ҳолда олиб бормоқдалар. Турли касбдаги кишилар ўз шаҳарларини обод қилиш учун куч-ғайратларини аямаётирлар. Юқорида ҳикоя қилинган катта ўзгаришларда ҳам ана шу жамоатчиликнинг салмоқли ҳиссаси бор.

Т. ХУШНАЗАРОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

КВАРТАЛ КОМИТЕТИ

Қўйлиқ посёлка Советида жамоатчилик асосларини ривожлантиришга, меҳнаткашларни бу ишга яқиндан жалб қилишга алоҳида эътибор берилмоқда. Совет томонидан Оқ уй, Пушкин, Толариқ ва Навоий кўчаларида яшовчи аҳоли ўртасида яқинда ўтказилган ҳисобот-сайлов йиғилишида яхши бир ташаббус амалга оширилди. Посёлка Совети ҳузурида 13 кишидан иборат квартал комитети тузилди.

Квартал комитети ўз ишларини жамоатчилик асосида олиб боради. Унинг аъзолари турли соҳада меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилардир. Комитет вақти-вақти билан посёлка Советига қилинган ишлар юзасидан ҳисоб бериб туради. Маҳаллаларда ободончилик ишлари, жамоат тартибини қўриқлаш, кишиларга ўзаро кўмаклашиш каби ва бошқа тадбирларни амалга оширишда комитет аъзолари посёлка Советига яқиндан ёрдам беради.

Х. УЗОҚОВ.

БИР СМЕНАЛИК МАШҒУЛОТЛАРНИНГ АФЗАЛЛИГИ

Бир сменалик машғулотлар деярлик барча ўрта мактабларни ишлаб чиқариш таълими берадиган ўнбир йиллик мактабларга айлантириш имконини берди. Гулистон районидаги «КПСС XXII съезди» колхози оталиғидаги 1-ўрта мактаб коллективи ҳам 1959—1960 ўқув йилидан бошлаб бир сменалик машғулотга кўчди. Мактабнинг ишлаб чиқариш синфларида ўқувчиларни меҳнатга тайёрлаш учун колхоз правлениеси барча имкониятларни яратиб берди.

Ҳозир 9-синфда 30 ўқувчи боғдорчилик, 10-синф ўқувчиларидан 14 ўғил-қиз механизаторлик ихтисосларини ўрганмоқда. Бунинг учун колхоз 150 гектар ер, шунингдек техника асбоб-ускуналар ажратиб берди.

Мактабда ҳар доим иш қизғин. Яхши жиҳозланган фан кабинетларида турли тўгараклар ишлаб туради. Айниқса, фото ва драма тўгараги (раҳбари ўртоқ Т. Жонизоқов) машғулотлари жонли ўтади.

Энг муҳими шундаки, бир сменалик машғулотлар ўқитувчиларнинг ўз устиларида ишлашлари, жамоат ишлари билан шуғулланишлари, ниҳоят, педагогик фаолиятни яхшилаш учун катта ёрдам бермоқда. Чунки, ўқувчилар билан тарбиявий ишлар асосан машғулотлардан сўнг олиб борилмоқда. Бу эса улгурмовчи ўқувчилар билан ишлаш, синфдан ташқари ишларни жонлантириш ва ўқувчиларнинг умумий саводхонлик даражасини яхшилаш имконини берди.

Мактабда ўзлаштириш биринчи чоракда 80 процентни ташкил этган бўлса, III чоракка келиб 90 процентдан юқори ўзлаштиришга эришилди. Бунда, албатта, куни ўзайтирилган группалар ижобий таъсир кўрсатаётир. Мактабда ўқувчиларнинг давомати ҳам жуда яхши.

Ота-оналар ўртасида олиб борилаётган педагогик пропаганда ва агитация ишларининг тубдан яхшиланишида ҳам бир сменали машғулотларнинг таъсири катта бўлаяпти.

Гулистон районидаги 3,- ва 4-, Комсомол районидаги 3,- Сирдарё районидаги 30-, Чиноз районидаги 9- ва бошқа бир қатор ўнбир йиллик меҳнат-политехника таълими мактабларида ҳам ўқув-тарбия ишлари ана шундай намунали йўлга қўйилган.

Аммо, шундай мактаблар ҳам борки, улар расмиятчилик учунгина бир сменага кўчирилган. Аслида эса улар юксак талабларга тўла жавоб бераолмайди. Турган гап, бу ҳол ўқув-тарбия ишлари савиясининг кўнгилдагидек бўлишига салбий таъсир кўрсатади. Масалан, Сирдарё районидаги 24-саккиз йиллик умумий таълим-политехника мактабида синф хоналари талабга жавоб бермайди. Мактабда пионерлар учун тайин бир хона йўқ.

Аслини олганда, бу мактабда машғулотлар иккинчи сменада ҳам олиб борилаяпти. Бироқ, мактаб дирекцияси томонидан район халқ маорифи бўлимига «бир сменалик машғулотларга ўтдик» деган нотўғри маълумот берилган.

Бунга ўхшаш фактлар областимиздаги бир қатор район мактабларида ҳам мавжуддир. Халқ маорифи раҳбарлари мавжуд камчиликларни тезда бартараф қилиш тадбирларини белгилашлари лозим. Бир сменалик машғулотларга ўтган илғор мактабларнинг иш тажрибаларини ўрганиб, уларни оммалаштиришнинг фойдаси катта эканлигини унутмаслик керак. Чунки, кўпгина мактабларда бир сменалик машғулотлар мактабларнинг ўқув-тарбия соҳасида муваффақиятларга эришувларига имкон берди, педагогик коллективлар учун кўп фойда келтирди.

Ш. КОЕНОВ,

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ўқитувчиси.

Ҳамза театри республикамизнинг энг кўзга кўринган санъат даргоҳларидан бири ҳисобланади. Шу кунларда театрнинг 40 йиллик юбилейини ўтказишга қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Суратда: Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театрининг биноси.

А. Палехов фотоси.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" ГАЗЕТХОНЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

21 март куни «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси Чиноз районида газетхонлар конференцияси ўтказди. «XXI партсъезд» колхозининг ҳашаматли клубига 200 дан ортиқ колхозчи, совхоз ишчиси, ўқитувчи, партия, совет ва комсомол ташкилотларининг ходимлари йиғилишди.

Газета редактори М. Қориевнинг ҳисобот докладидан сўнг қизғин музокаралар бошланди.

Сўзга чиққан «XXI партсъезд» колхоз партия ташкилотининг секретари Мамедов, район газетасининг редактори Қуртнезиров, қишлоқ мухбири Имомов, район комсомол комитетининг секретари Пейсенов, ўқувчилар бригадасининг бошлиғи Дўйсенов, ўқитувчилардан Емельянов, Ниёзов, район партия комитетининг секретари Тўйчиев ўртоқлар газета саҳифаларида ёритилаётган материаллар, кўтариб чиқилаётган актуал масалаларга ижобий баҳо бериб, босилаётган материалларнинг таъсирчанлигини ошириш, тематикасини янада кенгайтириш, газета саҳифаларида қишлоқ хўжалиги ва саноат ишлаб чиқаришида бевосита ишловчи мутахассисларнинг материалларига кенгроқ ўрин бериш, омма билан алоқани бундан буён ҳам мустаҳкамлай боришга қаратилган ўз мулоҳазаларини айтиб ўтдилар.

Шунингдек газетани янада ўқимишли, сермазмун қилишга қаратилган фойдали маслаҳатлар бердилар.

ПЛЕНУМ ҚАРОРЛАРИ — ОММАГА!

Область партия комитетининг қарорига биноан яқинда область партия комитети ва область ижроия комитетининг бўлим бошлиқлари, олий ўқув юртларининг ўқитувчилари ва аспирантлари, сиёсий ва илмий билимлар тарқатиш жамиятининг лекторлари, Тошкент шаҳар ва область партия маорифи уйи ҳамда область партия комитетининг штатли ва штатсиз лекторларидан иборат катта бир группа—200 га яқин киши областимиз қишлоқларига командировкага жўнаб кетдилар.

Улар колхоз ва совхозларда, район марказларида меҳнаткашларга КПСС Марказий Комитети март Пленуми материалларини атрофлича тушунтирадилар.

А. ЗИЕЕВ.

АБДУЛЛА ҚАҲҲОР ЎҚУВЧИЛАР МЕҲМОНИ

Яқинда Тошкент шаҳар Октябрь районидаги А. А. Жданов номли 82-мактабнинг ўқувчилари атоқли ёзувчи Абдулла Қаҳҳор билан учрашдилар. Абдулла Қаҳҳорнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида 10-синф ўқувчиси Муборак Шокирова, ёзувчининг драматик ижоди тўғрисида Муҳаббат Алимовалар гапирдилар. Сўнгра ўқувчи Насиба Қосимова А. Қаҳҳорнинг «Бемор», «Синчалак» асарларидан айрим парчаларни ўқиб берди.

Кеча охирида бадиий ҳаваскорлар ижросида катта концерт қўйиб берилди, ёзувчининг «Оғриқ тишлар» пьесасидан парчалар кўрсатилди.

М. ЭРНАЗАРОВА.

ЯНГИ ҲАММОМЛАР

Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида маиший хизмат кўрсатиш корхоналари йил сайин кўпаймоқда. Шу йил мобайнида район марказларида бир йўла 50 киши ювинадиган 6 та янги ҳаммом биноларини қуриб, фойдаланишга топшириш планлаштирилди. Ҳар бир ҳаммом ҳузурида эркак ва аёлларга хизмат қилувчи сартарошхоналар ҳам бўлади.

Пискент ва Комсомол районларида қурилаётган ҳаммом март ойининг охирларида фойдаланишга топширилади. Бўстонлиқ, Оққўрғон районлари ва Велико-Алексеевскда қурилаётган ҳаммомлар эса шу йилнинг иккинчи квартали охирида ишга туширилади. Бундан ташқари, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи аёллар меҳнатини енгиллаштириш мақсадида Гулистон райони марказида кир ювиш хонаси очилади. Кўпчилик учун зарур бўлган бундай муассасани Сирдарё ва Чиноз районларида ҳам очиш планлаштирилди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ОБОДОНЧИЛИК ОЙЛИГИ

ОЗОДАЛИК — САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Озодалик — саломатлик гарови дейди халқимиз. Чиндан ҳам озодаликдан, покликдан гўзал нарса борми табиатда?! Пойтахтимизнинг озода, кенг кўчалари, кўркам майдонлари, зилол сувли ариқларига назар ташласангиз кўзингиз қувонади.

Лекин айрим жойларда Тошкентимизнинг ҳуснига доғ бўлиб тушадиган нуқсонлар учраб туриши кишини афсуслантиради. Бу нуқсонлар айрим корхона ва жамоат ташкилотлари раҳбарларининг, коллектив ҳовлиларда яшовчи кишиларнинг беparволиги ва санитария қоидаларига хилоф иш тутишлари орқасида рўй беради.

Фактларга мурожаат қилайлик. Шаҳарнинг районларида ташкил қилинган территорияни тозалаш бюроларининг ишчилари кўпинча кўчаларда, ҳовлиларда йиғилиб қолган ахлатларни вақтида ташиб кетмаётирлар. Ваҳоланки улар бу ишларни ҳеч қандай заявкасиз бажаришлари керак. Айрим йирик корхоналарда тозаликка нисбатан бўлаётган муносабат бундан ҳам ўтиб тушади. Врачларнинг жуда кўп марта огоҳлантиришларига қарамай кўн комбинати (директори ўртоқ Кучми) ва «Ташкенткабель» заводидан (директори ўртоқ Сафонов) чиққан ҳар хил чиқиндиларни Салор ва Бўржар сувларига оқизиш ҳолларига ҳали ҳам чек қўйилгани йўқ. Ахир, колхозларнинг неча гектарлаб ерларини суғорувчи, минг-минглаб мевали ва сояберувчи дарахтларга ҳаёт бағишлайдиган зилол сувни ифлос қилиш инсофданми? Ўртоқ Баратов директорлик қилаётган асфальт-битум заводи ва ўртоқ Долгун директор бўлган 1-нон заводида ҳам озодагарчиликка ниҳоятда бефарқ қаралмоқда.

Навбаҳор ҳаммаёқни яшил либосга буркаб, табиатни янгилаётган бир пайтда шаҳримизнинг ҳуснига доғ тушираётган бундай камчиликларга барҳам бериш керак. Ҳозир ҳаммаёқни тозалаб, кўча ва ҳовлиларни, корхоналарнинг территорияси ва сув шоҳобчаларини тартибга соладиган пайт. Бепарволик туфайли қиши билан тўпланиб қолган чиқиндилар шу кунларда йўқотилмаса, кунлар исиши билан пашша кўпайиб кетиши, ҳавонинг бузилиши мумкин. Бунинг олдини олиш учун ҳозирданоқ ҳовлиларни ҳафтада икки мартадан тозалаб туриш зарур. Аҳлат тўпланадиган яшиклар асфальт ёки бетон майдончаларга ўрнатилиши, қопқоқ билан зич беркитиб қўйилиши керак. Аҳлат тўпланадиган яшик ёки чуқурларни қора карболка, гексохлор, хлорофос ва бошқа препаратлар билан мунтазам равишда дезинфекция қилиб туриш лозим.

Пойтахтимизни озода тутиш корхоналар давлат муассасалари, коммунал-хўжалик ташкилотлари, уй бошқармалари, даволаш муассасалари, милиция органлари коллективларининг ва Тошкентда яшаётган ҳар бир гражданлик жонажон иши бўлиши керак.

Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳузуридаги коммунал-хўжалик ва ободончилик бўйича доимий комиссиянинг мажлиси бўлиб ўтди. Бу мажлисда Тошкент шаҳар ижроия комитетининг ободончилик ишини жамоатчилик асосида олиб бориш юзасидан бошлаган ташаббуси маъқулланди. Эндиликда ана шу ташаббусни ишчанлик билан амалга ошириш зарур.

Р. Г. ШАПИРО,
соғлиқни сақлаш ва медицина тарихи институтининг старший илмий ходими.

ИЛМИЙ-АТЕИСТИК ТЕМАДА

ОЛИМЛАР КОЛХОЗЧИЛАР ҲУЗУРИДА

Яқинда тошкентлик бир группа олимлар Бўстонлиқ районидаги Хўжакент қишлоғига меҳмон бўлиб бордилар. Қишлоқ аҳолиси билан олимларнинг учрашуви катта тантанага айланди.

Колхоз далаларида фидокорона меҳнат қилаётган азаматлар, илғор чорвадорлар, ўқитувчилар, партия ва совет ходимлари, жамоатчилик вакиллари йиғилди. Қўшни қишлоқлардан ҳам одамлар келишди.

14-мевачилик совхозининг клубида «Ислом динининг келиб чиқиши ва унинг реакцион моҳияти», «Одамнинг пайдо бўлиши» деган темаларда фото-плакатлар виставкаси уюштирилди. Виставкани қизиқиб томоша қилаётганлар, қизғин баҳслашаётганларнинг чеҳрасидан улар бу учрашувни қанчалик зориқиб кутганликларини пайқаш мумкин.

Табиий-илмий билимларни пропаганда қилувчи республика музейининг ходими ўртоқ Ғ. Шокиров «Юлдузларга биринчи саёҳат» деб аталган диафильмни намойиш қилиб кўрсатаётган ҳамда қисқача изоҳ бериб турган жойда одамлар айниқса кўп тўпланишган.

Ниҳоят савол-жавоб кечаси бошланди.

Республикамизнинг атоқли олимларидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Қори-Ниёзий, геология-минералогия фанлари кандидати, доцент М. Мирбобоев, биология фанлари кандидати З. Муродов, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходимларидан М. Назруллаева, С. Алимова ва бошқалар йиғилиш қатнашчиларини қизиқтирган саволларга жавоб бера бошладилар.

ДИН НИМА?

— Дин ва диний хурофотлар, — дейди профессор Қори-Ниёзий, — ўтмишнинг кишилар онгидаги энг яшовчан ва зарарли сарқитларидан биридир.

Дин фанга мутлақо қарама-қарши бўлиб, фан билан асло чиқиша олмайди. Шуни ҳам айтиш керакки, дин бўлмаган замонлар ҳам бўлган.

Дин одамлар табиатнинг даҳшатли кучлари олдида ожизлик қилганлиги, уларнинг онги паст даражада бўлгани учун табиатда содир бўлиб турадиган ҳодисаларни мутлақо нотўғри тасаввур қилганликлари оқибатида пайдо бўлган.

Ф. Энгельснинг кўрсатишича, дин кишиларнинг кундалик ҳаётида улар устидан ҳукмронлик қилаётган ташқи кучларнинг кишилар миясида фантастик акс этишидан бошқа нарса эмас.

В. И. Ленин динининг моҳиятини жуда яхши таърифлаб берган. Ленин бундай деб айтган эди: ваҳший одамнинг табиатга қарши курашда ожизлик қилиши худоларга, шайтонларга, мўъжизаларга ва шу сингариларга ишонишни туғдиргани каби, эксплуатация қилинувчи синфларнинг эксплуататорларга қарши курашда ожизлик қилишлари ҳам муқаррар равишда охиратда яхши турмуш кечиришга ишонишни туғдиради.

Кишилик жамияти синфларга ажралиши билан дин ҳукмрон синфлар қўлида эксплуатация қуроли бўлиб қолди, меҳнаткашларни алдаш са улар ҳисобига яшаш воситасига айланди.

Сўнгра ўртоқ Қори-Ниёзий диний сарқитларнинг зарари, уларнинг коммунизм сари олға боришимизда маълум даражада тўсиқ бўлиб турганлиги ҳақида гапирди, коммунистик партиянинг бу соҳада кўраётган чора-тадбирларига тўхталди.

ЕР ҚИМИРЛАШНИНГ САБАБЛАРИ

Доцент М. Мирбобоев бу саволга жавоб қайтарди.

— Ер қимирлашини келтириб чиқарувчи сабаблар бор, — дейди у, — Ернинг катта қатламлари остида оловсимон суюқ модда жойлашган бўлиб, у магма деб аталади.

Ҳаракат натижасида магма бир жойдан иккинчи жойга сурилади ёки оқади. Оқибатда ана шу суюқ модда жойлашган айрим ерларда босим кучаяди. Ернинг устки қатлами бўшроқ бўлган ёки магма билан ернинг устки қатлами ўртасидаги масофа яқин бўлган жойларда портлашлар рўй бериши мумкин.

Шу тарзда ёнар тоғлар, вулканлар ҳосил бўлади. Ернинг қимирлаши магманинг ҳаракатига боғлиқ.

Ер қатламлари қазилма бойликлар билан тўлиб-тошган. Ундан кўмир, нефть, газ, темир рудаси, олтин, кумуш, турли шифобахш сувлар ва бошқалар олинади.

Айрим ерости бойликларининг ер сатҳига сурилиб чиқиши ҳодисалари ҳам бўлиб туради. Бунинг натижасида ер остида бўш жойлар вужудга келади. Бундай бўш жойлар баъзан бир неча ўн километрга чўзилиши мумкин. Шундан сўнг у жойларда катта ўпирилишлар рўй беради. Бу ҳам ер қимирлашини келтириб чиқарувчи сабаблардан ҳисобланади.

* * *

— Ерда ҳаёт қандай пайдо бўлган?

— Одам қандай келиб чиққан?

— Бошқа планеталарда ҳаёт борми?

Шу хилдаги жуда кўп саволлар ўртага ташланди. Олимлар биринкетин минбарга чиқиб, бу саволларга содда тилда, атрофлича ва мисоллар келтириб жавоб бердилар.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг Тошкент область бўлими ташаббуси билан ўтказилган бу савол-жавоб кечаси жуда мазмунли ва мароқли бўлди.

М. ДАМИНОВ.

Халқаро аҳвол

ЁППАСИГА ҚУРОЛСИЗЛАНИШ ВА ТИНЧЛИК УЧУН!

Совет жамоатчилиги вакилларининг учрашуви

МОСКВА, 20 март. (ТАСС). Совет жамоатчилиги вакилларининг ёппасига қуролсизланиш ва тинчлик учун кураш жаҳон конгрессига тайёргарлик кўришга бағишланган учрашувида қатнашиш учун бугун В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Спорт саройида 10 мингдан ортиқ киши тўпланди. Бу учрашувни Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети ташкил қилди.

Комитет раиси Н. С. Тихонов кечани очатуриб, уруш ва тинчлик проблемаси ҳеч қачон ҳозирдагидек кескин бўлмаган эди, деди. Иккинчи жаҳон урушининг хатарли қолдиқларини тугатиш учун Берлин масаласини ҳал этишга империалистлар шошилмаётир. Европадан йироқда, Кариб денгизида Америка Қўшма Штатлари эркесвар Кубага қарши агрессияга ошкора тайёргарлик кўрмоқда. Қулликка солинган Ангола ери қонга беланган. Конго халқи яна асоратга тушиш хавфи остида қолди. Осиёда, Жанубий Вьетнамда ва Лаосда империализм ўт ва қилич билан яна ўз ҳукмронлигини ўрнатишга уринмоқда. Зўр бериб қуролланиш мисли кўрилмаган даражага етди.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемаси — қуролсизланиш тўғрисида гапириб, Женевада бўлаётган 18 давлат комитетининг иши бутун инсониятнинг назар-эътиборини ўзига тортган жуда муҳим халқаро кенгаш эканлигини таъкидлади ва совет халқи номидан бу кенгашга ўз фаолиятида тўла муваффақият тилади. Сўнгра Н. С. Тихонов қуролсизланиш ва тинчлик учун курашга бағишланиб, шу йил ёзида Москвада ўтказиладиган жаҳон конгрессига тайёргарлик тўғрисида гапириб берди.

Учрашувда СССР халқ рақси давлат ансамблининг раҳбари, СССР халқ артисти И. А. Моисеев, шоирлардан Александр Прокофьев ва Сергей Михалков, композитор Вано Мурадели, артист Юлия Борисова, Патрис Лумумба номидаги Халқлар дўстлиги университетининг студенти Рамлал Покунлал, СССР Олий Совети депутати, Лихачев номли автомобиль заводининг мастери Варвара Маркина ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Қаҳрамон Жазоир халқининг вакили, Халқлар дўстлиги университетининг студенти Фасл Абдил Мажиднинг сўзга чиқишини учрашув қатнашчилари самимий кутиб олдилар. Нотиқлар совет халқининг ва барча эркесвар кишиларнинг тинчликка астойдил интилаётганликлари тўғрисида, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш ҳақида гапирдилар.

Учрашувда Жаҳон Тинчлик Кенгашининг аъзоси, ҳозирги вақтда Римда бўлган ёзувчи Ноzим Ҳикматнинг телеграммаси ўқиб эшиттирилди.

Учрашув қатнашчилари Жаҳон Тинчлик Кенгашининг ижрочи президенти профессор Жон Берналга мактуб юбордилар. Улар бу мактубда халқларнинг тинчлик йўлидаги курашининг ташкилотчиси — Жаҳон Тинчлик Кенгашига ўзининг тинчлик ва барча халқлар бахт-саодати йўлидаги олижаноб фаолиятида катта муваффақиятлар тилайдилар.

Учрашув қатнашчилари 18 давлат комитетига хат билан мурожаат қилдилар. Хатда Совет Иттифоқининг ёппасига ва батамом қуролсизланишга даъват этувчи чақириғига қулоқ солиниши, у қўллаб-қувватланиши ва амалга оширилиши лозим, дейилади.

БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИНИНГ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 22 март. ТАСС мухбири Н. Туркатенко хабар беради:

Хавфсизлик Кенгашининг кечаги мажлисида Румыния вакили М. Хашегану сўзга чиқиб, Қўшма Штатлар Кубага нисбатан агрессив сиёсат ўтказиб, турли системадаги мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши принципини ошкора инкор қилмоқда, деди.

Пунта-дел-Эстеда АҚШнинг тазйиқи остида Кубага қарши қабул қилинган ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини ҳам, шунингдек Америка давлатлари ташкилотининг уставини ҳам қўпол равишда бузишдан иборат бўлган қарорларнинг қанчалик қонуний эканлиги тўғрисида ўз фикрини айтишни Хавфсизлик Кенгаши халқаро судга тавсия қилсин, деб Куба ҳукумати томонидан қўйилган талабни Хавфсизлик Кенгаши беш кундан бери муҳокама қилмоқда.

Румыния вакили Куба ҳукуматининг талабини тўла равишда қувватлади. Хавфсизлик Кенгаши, деди у, Қўшма Штатларнинг ўз манфаатларини кўзлаб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини ва умуман халқаро ҳуқуқ нормаларини қўпол равишда бузаётганлигини жиддий равишда текшириб кўриши лозим.

Бирлашган Араб Республикасининг вакили ҳам Куба ҳукуматининг талабини қувватлаб гапирди.

Гана вакили Квейнсон-Секки сўзга чиқиб айтдики, Хавфсизлик Кенгаши Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг 41, 42 ва 53-моддаларида айтилган мажбурий чоралардан мурод нима эканлигини конкрет талқин қилиб беришни сўраб халқаро судга мурожаат қилиши лозим.

Ирландия вакили сўзга чиқиб, Қўшма Штатларнинг фикрини тўла равишда маъқуллади. Маълумки, Қўшма Штатлар Хавфсизлик Кенгашининг халқаро судга мурожаат қилишига йўл қўймасликка интилмоқда.

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ КОМИТЕТИДА

ЖЕНЕВА, 20 март. ТАСС махсус мухбири А. Кислов хабар беради: Қуролсизланиш билан шуғулланувчи 18 давлат комитети бугун ўзининг бешинчи мажлисини Женевадаги Миллатлар саройида Ҳиндистон мудофаа министри К. Менон раислигида ўтказди. Мажлисда Буюк Британия, Румыния, Швеция ва Ҳиндистон вакиллари сўзга чиқдилар.

Буюк Британия ташқи ишлар министри Хьюм Англия делегацияси «ҳақиқатан амалда қуролсизланишни бошлаб юборишга» олиб келадиган битим тузиш ваколатини олган деб комитет аъзоларини ишонтириб, тинчлик бўлиши керак деган умумий сўзлардан, ниҳоят, амалий ишга ўтиш пайти келди, деди.

Бироқ, умуман унинг нутқи Англия делегацияси сўздан, ҳақиқатан, ишга ўтишни ҳамда ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартномани конкрет равишда ишлаб чиқиш билан шуғулланишни истаётганлигини кўрсатмади. Хьюм АҚШ давлат секретари Д. Раск томонидан тақдим этилган таклифларни тўла равишда қувватлади.

Сўнгра Румыния Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри К. Мэнескуга сўз берилди. Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисида шартнома ишлаб чиқиш, деди у, комитетнинг асосий вазифаси бўлиши лозим.

Сўнгра Румыния вакили Америка таклифларида бошқа мамлакатларнинг территорияларидаги ҳарбий базаларни тугатиш тўғрисида сира оғиз очилмаганлигини айтиб, контрол проблемасига тўхталиб ўтди ҳамда контролнинг характери, методлари ва ҳажми қуролсизланишнинг ҳар бир босқичида қуролсизланиш соҳасида кўриладиган конкрет чораларнинг характерига ва ҳажмига тўла равишда мувофиқ бўлиши лозимлигини уқтириб ўтди. Румыния делегациясининг фикрича, Совет Иттифоқи томонидан таклиф этилган контрол чоралари шу талабларга тўла жавоб беради.

Румыния Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри ўз нутқининг охирги қисмини комитетнинг бундан буён қандай ишлаши масалаларига бағишлади. У таклиф қилиб айтдики: а) ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги шартноманинг совет лойиҳасини, шунингдек комитетга тақдим этилган бошқа таклифларни комитет ўзининг ялпи мажлисларида дарҳол анализ қилишга киришсин: б) давлатлар ўртасидаги муносабатларда бўлган кескинликни юмшатишга қаратилган қисмий чоралар тўғрисидаги ҳамма таклифлар қуролсизланиш билан шуғулланувчи комитет ишида қатнашаётган барча давлатларнинг вакилларидан тузилган кичик комитетга топширилсин, лекин кичик комитетнинг иши асосий проблемани, яъни ёппасига ва батамом қуролсизланиш проблемасини ҳал қилишдан эътиборни чалғитмаслиги шарт; ва в) ядро қуролини тақиқлаш масаласи жамоатчиликни айниқса ташвишга солаётганлигини ҳисобга олиб, ядро қуролига эга бўлган давлатлардан (СССР, АҚШ, Англия ва Франция вакилларидан) иборат кичик комитет тузилсин, бу кичик комитет шу йўлда кўриладиган чораларни кўриб чиқсин.

Швеция ташқи ишлар министри Э. Унден ўзининг қисқа нутқида комитет аъзолари ғайри расмий маслаҳатлашиб олсинлар, деган таклифни қувватлаб гапирди. У ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги битим билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳамда қисмий чораларга тааллуқли бўлган ва Э. Унденнинг фикрича, келишмоқ учун негиз бўла оладиган масалаларни ўрганиш билан баббаравар шуғулланиш кераклигини ҳам айтди.

Бугунги мажлиснинг охирида Ҳиндистон вакили — мудофаа министри К. Менон нутқ сўзлади.

Ҳозирги замоннинг энг муҳим масаласи бўлган ёппасига ва батамом қуролсизланишнинг ўрнини, деди К. Менон, ҳеч қандай қисмий битимлар боса олмайди. К. Менон зўр бериб қуролланишнинг хатарли жиҳатларини эслатиб, қуролсизланиш ва урушсиз дунё вужудга келтириш тўғрисидаги битимни тезроқ тузишнинг ғоят зарур эканлигини кўрсатиб ўтди. Шартноманинг совет лойиҳаси типидаги ҳужжат, деди К. Менон, бундай битим учун асос бўла олур эди. К. Менон ўз нутқларида комитетнинг эътиборини қисмий чораларга қаратиб, комитетнинг олдида турган асосий масалани — ёппасига ва батамом қуролсизланиш масаласини ҳал қилишдан комитетнинг эътиборини четга буришга уринаётганларни танқид қилди.

Ҳиндистон вакили ўз нутқида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида дарҳол шартнома тузиш зарурлиги масаласига катта ўрин берди. Биз, деди у, ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги ҳар қандай шартномага тарафдормиз.

К. Меноннинг нутқи тамом бўлиб, матбуот учун одатдаги жуда қисқа ахборот тасдиқланганидан кейин мажлис ёпилди. Эндиги мажлис 21 мартда ўтказилади.

ТУЗАТИШ

Газетанинг шу йил 13 февраль сонида эълон қилинган «Ҳурмат тахтаси»да Сирдарё районидаги Ҳамза номли колхоз гўшт сотиш йиллик планини бажарди, деб нотўғри кўрсатилган. Ҳақиқатда эса бу колхоз давлатга бир центнер ҳам гўшт сотмаган. Бу хато давлат статистикаси район бўлими ва область статистика бошқармаси ходимларининг айби билан юз берган. Хатога йўл қўйганларга нисбатан чора кўрилди.

Тошкент область статистика бошқармаси.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 25 мартда чиқади).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Телевизор

23 МАРТДА

Ўзбек тилида: 18.30 — **Қизил галстук** (телевизион журнал), — 19.15 — **КПСС. СССР да коммунистик жамият қуришнинг илҳомчиси ва ташкилотчисидир** (телевизион лекторий), 19.35 — **Телевизион янгиликлар**, 19.50 — **Оғир соатда** номли бадиий фильм.

Рус тилида: 21.25 — **Оддий касб кишилари** (телеочерк), 21.40 — **Телевизион янгиликлар**, — 21.55 — **Мексикали артистлар концерти.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/III да **Русалка**, 24/III да эрталаб **Этик кийган Мушук**, кечқурун **Шопениана ва балетлардан парчалар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/III да **Шубҳа**, 24/III да **Хўжайин.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/III да **Зарафшон қизи**, 24/III да **Ғазал фожиаси.**

Кино

Амфибия-одам — «ВАТАН» НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (1-залда, жуфт соатларда, 2-залда, тоқ соатларда).

Кабиса йили — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Тошкентда биринчи марта энг йирик совет аттракциони

ЙЎЛБАРСЛАР

Йўлбарсларни ўргатувчи — «Хавфли рейс» кинофильмининг қаҳрамони, РСФСРда хизмат кўрсатган артист

Маргарита НАЗАРОВА

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар эрталаб соат 11 дан сотилади. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786, Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25888. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р — 00871. Нашр. Г. — 1556.